

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Rozvoj dobrovolnictví ve veřejné správě

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: Sociální politika a sociální práce

Autor: Kateřina Jančová

Vedoucí práce: Mgr. Bohdana Břízová, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci s názvem Rozvoj dobrovolnictví ve veřejné správě jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 03.08.2020

Kateřina Jančová

Poděkování

Mé poděkování patří především vedoucí mé práce paní Mgr. Bohdaně Břízové, Ph.D., které tímto děkuji za její odborné rady a vedení, a také za trpělivost a čas, který mi v průběhu naší spolupráce věnovala. Dále děkuji všem svým komunikačním partnerům, kteří se účastnili mého výzkumného šetření a bez nichž by nemohla být tato práce dokončena. Na závěr bych chtěla poděkovat své rodině, partnerovi a přátelům, jejich podpora mne provázela celým studiem a jejich podporu jsem cítila i při psaní samotné práce.

Rozvoj dobrovolnictví ve veřejné správě

Abstrakt

Dobrovolnictví neboli pomoc druhým vykonávaná na základě svobodné vůle bez očekávání odměny, je využíváno v mnoha odvětvích naší společnosti. Málokdy jej však nalezneme v oblasti veřejné správy a úředního systému. Projekt „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ měl podnítit užívání dobrovolnictví v této sféře. Myšlenkou tohoto projektu bylo obohatit práci zaměstnanců úřadů a zároveň jim pomoci získat nové znalosti a zkušenosti v oblasti práce s jejich klienty.

Cílem této práce je zjistit a popsat, jak byl program „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ realizován v Jihočeském kraji a nalézt přínos tohoto projektu jak pro samotné zaměstnance, tak i pro celé úřady. Proto se práce zaměřila na zaměstnance úřadů a neziskových organizací v Jihočeském kraji, kteří se do projektu zapojili. S komunikačními partnery byly vedeny neřízené rozhovory na témata týkající se dobrovolnických aktivit, které prováděli v rámci projektu. Získaná data byla zakódována a zpracována metodou vytváření trsů.

Z výzkumu je zřejmé, že dobrovolnická činnost samovolně vzniká v mnoha oblastech a veřejná správa není výjimkou. Do těchto aktivit se pouští hlavně odbory sociálních věcí městských úřadů a jak výzkum ukázal, v jednom případě v rámci Jihočeského kraje byl hlavním iniciátorem nezisková organizace. Osoby, které se v minulosti věnovali dobrovolnictví, si uchovali kladný vztah těmto činnostem, či sami pokračují v jejich výkonu.

Z výsledků vyplývá, že většina zapojených vnímá dobrovolnické aktivity jako přínosné a užitečné. Projekt pomohl nastartovat dobrovolnické aktivity v mnoha městech a tím přispěl k užší spolupráci mezi úřady města a organizacemi působících v sociální sféře. Spolupráce byla navázána i mezi městy navzájem a samotné úřady potvrdily pozitivní změny vztahů na pracovišti.

Klíčová slova

Dobrovolnictví; dobrovolník; veřejná správa; neziskové organizace; projekt; rozvoj;

Development of Volunteering in Public Administration

Abstract

Volunteering, or helping others willingly with no expectation of reward, is used in many sectors of our society, but it is rarely found in the public administration and government sectors. The “Volunteering in Public Administration” project was intended to encourage the use of volunteering in this area. The idea of this project was to enrich the work of employees in various institutions while helping them gain new knowledge and experience which they can use when working with their clients.

The aim of this paper is to identify and describe how the “Volunteering in Public Administration” programme was implemented in the South Bohemia region and to find the benefits of this project both for the employees and the institutions. That is why this paper is focused on the employees of the institutions and non-profit organizations who were involved in the project. Unguided interviews were conducted with communication partners on topics related to volunteer activities which they were undertaking as part of the project. The obtained data was encoded and processed by the troupe formation method.

It is clear from the research that volunteering spontaneously occurs in many areas and public administration is no exception. The social affairs departments of cities are mainly engaged in these activities and, as research has shown, in one case in the South Bohemian region the main initiator was a non-profit organization. People who volunteered in the past look at these kind of activities in a positive way or they still participate in them.

The results indicate that most of those involved perceive volunteer activities as beneficial and useful. The project helped establish volunteer activities in many cities and has also lead to closer collaboration between city authorities and organizations working in the social sector. Cooperation was also established between cities and the institutions confirmed positive changes in workplace relations.

Key words

Volunteering; volunteer; public administration; non-profit organizations; project; development;

Obsah

Úvod.....	9
1 Současný stav	10
1.1 Vymezení dobrovolnictví.....	10
1.1.1 Stručná historie	11
1.1.2 Dělení dobrovolnictví	15
1.2 Dobrovolník	17
1.3 Veřejná správa.....	18
1.3.1 Stručná historie veřejné správy.....	19
1.3.2 Pracovník ve veřejné správě	21
1.4 Program Dobrovolnictví ve veřejné správě.....	22
2 Cíl práce, výzkumné otázky a operacionalizace pojmů.....	24
2.1 Cíl práce	24
2.2 Výzkumné otázky.....	24
3 Metodika	25
3.1 Metodický postup.....	25
3.2 Výzkumný soubor	26
3.3 Realizace výzkumu a způsob zpracování výsledků	26
3.4 Etika výzkumu	27
4 Výsledky	28
4.1 Trs 1 - Dobrovolnictví před projektem a v osobním životě	29
4.2 Trs 2 - Seznámení se s projektem	31
4.3 Trs 3 – Jak probíhalo zapojování se do projektu.....	32
4.4 Trs 4 - Dobrovolnické aktivity v rámci projektu	35
4.5 Trs 5 – Přínosy projektu.....	37

4.6	Trs 6 – Navázání spolupráce s místními organizacemi.....	38
4.7	Trs 7 – Názor na projekt.....	40
5	Diskuze	42
6	Závěr	47
7	Seznam použitých zdrojů.....	48
8	Seznam příloh	52
9	Seznam zkratek	54

Úvod

Má bakalářská práce pojednává o dvou částech, kdy první je dobrovolnictví a druhá je veřejná správa. Dobrovolnictví je jedna z nejrozšířenějších forem pomoci druhým lidem a vytvoření nových věcí. Pokud se do této aktivity někdo pustí, neočekává za ni odměnu, ale vykonává ji na základě vnitřních motivací, které jsou většinou natolik silné, že dobrovolník ve svém konání pokračuje i několik let.

I já jsem působila jako dlouhodobý dobrovolník, který se účastnil jak jednodenních nárazových akcí, tak i v oblasti dlouhodobého dobrovolnictví, kde jsem se pravidelně scházela s holčičkou v rámci programu Pět P, či jsem pravidelně docházela do domova pro seniory, kde jsem asistovala při dobrovolnické činnosti v rámci canisterapie. Díky dobrovolnictví jsem si vyzkoušela práci s dětmi, dospělými a se seniory.

Díky dobrovolnictví jsem začala studovat obor Sociální práce ve veřejné správě na Jihočeské univerzitě. Zde jsem měla možnost poznat práci sociálních pracovníků v organizacích se sociálním zaměřením, ale také na úřadech a ve veřejné správě. Práce s lidmi je hlavním tématem a náplní práce zaměstnanců městských úřadů. Denně přicházejí do styku s obyvateli jejich měst a řeší s nimi nejrůznější problémy a úkony. Stejně jako v dobrovolnictví i ve veřejné správě jsou oblasti aktivit velice rozmanité.

Projekt „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ propojuje dobrovolnictví a veřejnou správu a právě tato propojenost mne zaujala a byla pro mne důležitá při výběru tématu práce. Chtěla jsem prozkoumat, jak to ve veřejné správě s dobrovolnictvím je, a jak k rozvoji dobrovolnictví v této oblasti přispěl zmiňovaný projekt.

1 Současný stav

1.1 Vymezení dobrovolnictví

Dobrovolnictví jako takové se v lidské společnosti objevuje již tisíce let (Frič, 2010). Nachází se v každé zemi, části světa a v každé společnosti, a lze na něj nahlížet jako na způsob pomoci bližnímu (Šul'ová, 2015). Dle Tošnera a Sozanské (2006) se jedná o jev, který je mezi lidmi známý odjakživa, neboť vždy se v rámci každé kultury objevili jedinci, kteří byli na tom lépe a začali pomáhat lidem, kteří byli méně šťastní či se vlivem přírodní katastrofy, nemoci či chudoby dostaly do chvíle, kdy potřebovali pomoc. Západní Evropa je postavena na základech antiky a křesťanství, kde mezi hlavní poslání života jednotlivce patřila i práce pro všeobecné blaho (Kolomazník a Šimečková, 2017). Dle zahraniční autorky Govaart (2001) bylo dobrovolnictví něco zcela přirozeného, jednalo se o aktivity, které lidé dělali zcela spontánně a až ve dvacátém století došlo k novému náhledu na dobrovolnictví, které bylo objeveno společností a stalo se fenoménem, jak popisuje dále autorka. Pojem dobrovolnictví všeobecně znamená vědomou činnost, která je prováděna z vlastní vůle ve prospěch druhých a není finančně ohodnocena (Šul'ová, 2015). Jak uvádí Hruška et al., (2018), tak v České republice rozlišujeme terminologicky dobrovolnou činnost, dobrovolnickou činnost, dobrovolnictví a dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) dobrovolnickou službu, tyto termíny, budou rozebrány dále v textu, zahraničí jsou tyto termíny brány a chápány jako synonyma.

Frič a Pospíšilová (2010) upozorňují na tři společné prvky, které nalezneme v každé definici dobrovolnictví - jsou to nepovinnost, aktivita ve prospěch druhých osob, žádná finanční odměna či protislužba. Autoři Dekker a Halman (2003) kromě těchto tří znaků uvádějí ještě znak čtvrtý, který není vždy platný, a to organizační kontext. Dobrovolníci se angažují nejen v oblastech církevních, jak to známe již od středověku v Evropě, ale lidé jsou natolik ochotni pomáhat, že k tomu nepotřebují organizace, v nichž by byli zapojeni (Tošner a Sozanská, 2006).

Frič a Pospíšilová (2010) uvádí, že u některých definic se setkáme s názorem, že právě dobrovolné činnosti, které jsou podnikány vůči rodinným příslušníkům, by neměly být

v těchto definicích zahrnuty. Kolomazník a Šimečková (2017) uvádějí, že cílem dobrovolnictví je pomoci jiným společenským skupinám mimo svou rodinu. Dobrovolnictví můžeme také chápat jako ochotu člověka předat část svého času a sil organizaci či jinému člověku, bez přítomnosti přátelských či jiných vazeb (Hruška et al., 2018). Tyto činnosti však mají společné, že jsou vykonávány se samozřejmostí, většinou zcela spontánně a jak již bylo zmíněno, není očekávána odměna (Tošner a Sozanská, 2006). Nicméně je možné, že jsou dobrovolníkům vyplaceny vzniklé náklady (Kolomazník a Šimečková, 2017).

Tošner a Sozanská (2006) upozorňují na myšlenku, že každý z nás byl někdy v životě dobrovolníkem a je těžké rozlišit, zdali se jedná o pomoc příbuzným, sousedům či neznámému kolem jdoucímu. Dobrovolnictví se může lišit, dle společnosti, ve které je prováděno, ale cíle a hodnoty jsou stejné, přispět společnému dobru z vlastní vůle, bez očekávání odměny (Šulová, 2015). Kolomazník a Šimečková (2017) zmiňují, že dobrovolná činnost nemůže být povinná a právě dobrovolnost pomáhá dobrovolníkům ztotožnit se s jejich činnostmi.

Dobrovolnictví je vymezeno i zákony, například zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, podporuje dobrovolnickou činnost jako organizovanou aktivitu a dle tohoto zákona, je bez nároku na odměnu. Dále tento zákon udává, že dobrovolník během své činnosti poskytuje pomoc druhým osobám, které jsou zdravotně či sociálně oslabeni, pomoc při přírodních a ekologických katastrofách, patří se ale i podpora uskutečňování rozvojových programů. Naopak zákon vymezuje také oblasti, kdy se nejedná o dobrovolnictví a to zejména v oblastech uspokojování vlastních zájmů, v oblastech výdělečné a podnikatelské činnosti a pracovněprávních oblastech jako takových.

1.1.1 Stručná historie

Jak již bylo řečeno, dobrovolnictví není ničím novým, neboť solidarita a vzájemná pomoc provází lidstvo již od počátku jeho existence a tvoří základ fungování společnosti (Tošner a Sozanská, 2006). Dobrovolnictví vychází z církevních charitativních organizací a díky rozkvětu spolkových hnutí v době průmyslové revoluce dochází jeho dalšímu vývoji (Šulová, 2015). S tímto souhlasí i Tošner a Sozanská

(2006), kteří uvádějí, že dobrovolnictví v Evropě má základy v církevních organizacích. Autoři vidí dobrovolnictví jako mezinárodní záležitost, neboť dobrovolnictví není jen otázka jednotlivých států, ale všech národů.

Zárodky dobrovolnictví na území Čech, podobné dnešnímu, můžeme nalézt v době obrození v 19. Století, jak píše Kolomazník a Šimečková (2017) a Tošner a Sozanská, (2006) doplňují, že v té době vznikají a šíří se spolky, které se zaměřují především na kulturu, vzdělávání a podporu vědy. Jednalo se o spolky vlasteneckého charakteru a některé z nich v určité podobě přetrvaly až do dneška, například Sokol, Hlávková nadace, spolek Mánes a jiné. (Tošner a Sozanská, 2006). Československý statistický úřad zaznamenal v roce 1930 infrastrukturu dobrovolnictví, která byla dobře vyvinutá a zasahovala jak do národních, tak i do lokálních úrovní (Kolomazník a Šimečková, 2017). Dobrovolnictví na Českém území v období první republiky je srovnatelné s dobrovolnictvím v Evropě či v USA (Frič a Pospíšilová, 2010). V ČSR nedocházelo k zásadnímu odlišování v oblasti dobrovolnictví od okolních zemí a motivace či organizace samotného dobrovolnictví byla taktéž srovnatelná s jinými státy, jak dále píše autor. Přesto po vzniku samostatné republiky dochází k rozvoji organizace dobrovolných spolků a objevují se formy jako obecné, soukromé, náboženské či národnostní a mimo jiné i spolky polooficiální, které se zaměřovali například na péči o mládež nebo vznikl Československý červený kříž (Tošner a Sozanská, 2006).

Frič a Pospíšilová (2010) upozorňuje na fakt, že po druhé světové válce, s nástupem socialismu k moci se pohled na dobrovolnictví velice změnil. Tradice dobrovolnických spolků z období první republiky, byly ukončeny ze strany vlády, která těmto spolkům zabavovala majetek, či z nich udělala součást tzv. Národní fronty (Kolomazník a Šimečková, 2017). Některá sdružení byla zrušena pro své „volnomyšlenkářské“ vystupování, anebo došlo k jejich nahrazení spolky, které podporovaly potřeby a zájmy strany (Frič a Pospíšilová, 2010). Jak dále uvádějí autoři, tak spolky, které si zachovaly svoji nezávislost, byly pronásledovány a likvidovány, jejich majetek byl zabaven a mnoho demokraticky smýšlejících osob bylo uvězněno.

Rozkvět dobrovolných aktivit na Českém území byl přerušen a došlo k jeho zredukování a podřízení totalitnímu režimu, který tuto činnost přísně kontroloval

(Tošner a Sozanská, 2006). Komunistická strana zaujímala k dobrovolnictví dva postoje. Na jedné straně se této formy práce obávala, neboť ji viděla jako hrozbu jejího dominantního postavení (Frič a Pospíšilová, 2010). Na straně druhé, jak doplňují autoři, však hospodářství v těchto dobách nebylo v nejlepším pořádku a dobrovolnictví bylo vládou využíváno jak nástroj k řešení problémů v tomto odvětví. Jednalo se hlavně o organizované dobrovolné akce, které přispívaly hospodářskému růstu a při nichž bylo zapotřebí sebeobětování aktivních členů (Frič a Pospíšilová, 2010). Autoři píší, že se jednalo se fenomén tehdejší doby, který ovládl celé masy občanů. Dobrovolné akce, neboli též brigády, které byly pořádány hlavně pro stavební účely, řešily ekonomické problémy nedostatku techniky a zisku lidské síly, jak uvádí autor. V praxi to vypadlo tak, že obec či stát zajistily potřebný materiál a prostředky na stavbu kulturního domu, tělocvičny atd. a občané si sami tuto stavbu vybudovali ve svém volném čase (Frič a Pospíšilová, 2010). První nadšení z těchto akcí opadlo a jak uvádí autoři, tak občanům začalo být jasné, jaký je pravý důvod pro tyto aktivity, nakonec se dobrovolnické práce staly povinnými a kontrolovanými aktivitami. Autoři uvádí, že se objevily postihy a sankce za neaktivitu na brigádnické práci a neúčast byla viděna jako nepřátelství a neloajalita vůči vládnoucí socialistické straně.

S příchodem demokracie po roce 1989 došlo ke zlomu a dobrovolnictví na pracovištích zcela zaniklo (Frič a Pospíšilová, 2010). Dobrovolné organizace, píší dále autoři, které do té doby sloužily hlavně jako podpora socialistického režimu k ovlivňování občanů, ztratily svůj účel a mnoho lidí opustilo neziskové organizace a míra dobrovolnictví velice klesla. Občané využili nového demokratického uspořádání nabízející nové možnosti a zvolili si klid a otočili se k dobrovolnickým aktivitám zády, jak uvádí autoři. Ačkoliv se dobrovolnictví stává nežádoucím jevem a jak autoři doplňují, i přesto vznikají nové neziskové organizace, které pomáhají hlavně v oblastech humanitární pomoci a životního prostředí. Dochází ke spolupráci se západními dobrovolníky a vznikají dobrovolnická centra s profesionálními základy a jasně danou strukturou (Frič a Pospíšilová, 2010). Autoři uvádí, že pohled na dobrovolnictví se pomalu mění, je více profesionální a velmi individuální i motivace dobrovolníků se začíná měnit a dobrovolnictví se začíná více připodobňovat západnímu. Mezi nově vzniklé dobrovolné

organizace patří například HESTIA, která patří mezi národní dobrovolnická centra (Kolomazník a Šimečková, 2017).

Důležitým mezníkem bylo zakotvení dobrovolnictví v zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě (Kolomazník a Šimečková, 2017). Autoři dále uvádějí, že dobrovolnictví je zpravováno profesionálními organizacemi, kde je vedeno koordinátory dobrovolníků. Rok 2011 je vyhlášen radou Evropské unie jako Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství, jak se zmiňují autoři.

1.1.1 Legislativa

Z historického hlediska, souvisícího s dobrovolnou službou, je zaznamenáno, že v roce 1951 vešel v účinnost Zákon 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, který stanovuje sdružení lidu do dobrovolných organizací mládeže, žen, odborových organizací, tělovýchovných a sportovních organizací a dále do kulturních, technických a vědeckých sdružení, k uplatnění demokratických práv, k podpoře úsilí o výstavbu socialismu a upevňování lidově demokratického zřízení. Dle zákona bylo členství v těchto útvarech dobrovolné a členem se mohl stát kdokoliv, kdo mohl svojí účastí přispět ke splnění úkolů organizace.

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů umožnil základy dobrovolnictví. Tento zákon předává občanům právo svobodně se sdružovat mimo sdružování za účely politických hnutí, a možnost zakládat spolky, svazky, kluby a další. Zákon mimo jiné také stanovil, že nikdo nesmí být nucen ke členství ve sdruženích a ke sdružování jako takovému, s tím souvisí i nenucené činnosti, spojené s aktivitou v sdruženích a odchod z těchto útvarů je zcela dobrovolný. Zákon o sdružování byl zrušen k 01.01.2014 občanským zákonem č. 89/2012 Sb. Tento občanský zákoník podrobněji definuje spolky a udává podmínky pro jejich vytvoření, fungování, ale i zánik.

K zakotvení dobrovolnictví do legislativy České republiky přispělo nejen přijetí státu do Evropské Unie, ale také otevření hranic po roce 1989 a touha seznámení se se situací dobrovolnictví na území země (Hruška et al., 2018). Část formálního dobrovolnictví, které je podporované státem, bylo upraveno v zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. K jeho legislativnímu vymezení přispěl i rok 2001, kdy započaly procesy a zpracování tohoto tématu (Hruška et al., 2018). Dobrovolnická služba je dle tohoto

zákona činnost vykonávaná v mnoha oblastech lidského žití, ať již při pomoci osobám v nejrůznějších životních situacích, jako je nezaměstnanost, drogová závislost, trest odnětí osobní svobody, a jiné, ale patří sem i pomoc při katastrofách širokého spektra. Zákon vymezuje dobrovolnictví, definuje dobrovolníka a vysílající organizaci a dále projednává smlouvy uzavírané mezi dobrovolníkem a organizací a dotace, které může ministerstvo dobrovolnickým organizacím poskytnout. Zákon byl později novelizován zákonem č. 86/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, který reaguje na potřeby vyplývající ze zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev (zákon o obchodních korporacích), jak uvádí Hruška et al. (2018).

1.1.2 Dělení dobrovolnictví

Dobrovolnictví z pohledu historického se dělí na dva modely, které jsou od sebe vzdáleny nejen druhově, ale i kontinentálně (Tošner a Sozanská, 2006). Autoři uvádějí, že starší model pochází z Evropy a je nazýván komunitní, kde se dobrovolníci setkávají v přirozeném prostředí společnosti, kde je dobrovolnictví vykonáváno, jako je církve, či dětské a společenské organizace. Mladším modelem je model americký a jak píší autoři je také známý, jako manažerský, který je postaven na dobrovolnických centrech, která jsou profesionálně vedena, a jejich cílem je nalézt altruisty (lidumily, osoby jednající pro dobro jiných lidí) mezi občany a nabídnout jim dobrovolnictví v mnoha odvětvích lidské společnosti. Tošner a Sozanská (2006) popisují oba druhy v naší společnosti běžné, komunitní nalezneme hlavně v místech, kde jsou dobré mezilidské vztahy a funguje tam pomoc mezi občany. Autoři zmiňují, že manažerský je model spíše pro větší města, kde se může použít plošně a je možné jej použít k propojování potřeb občanů a společností.

Frič a Pospíšilová (2010) rozdělují dobrovolnictví na formální a neformální. Mezi těmito dvěma typy, jak píší autoři je velmi tenká hranice a je občas obtížné je od sebe rozeznat, ale lze říct, že neformální dobrovolnictví je prováděno dobrovolně lidmi, kteří nejsou příbuzní a formální dobrovolnictví je organizováno pomocí klubů či organizací ve prospěch druhých lidí. Kolomazník a Šimečková (2017) píší o formálním dobrovolnictví, jako o činnosti, kterou zajišťuje organizace, která zároveň poskytuje dobrovolníkům zázemí, kde dochází k uzavření smlouvy mezi dobrovolníkem a

organizací a jak uvádí Hruška et al. (2018) dobrovolník získá i pojištění a proškolení. Neformální dobrovolnictví je neprofesionálně vedená činnost, která je zaměřena hlavně na pomoc lidem v rámci komunity (Kolomazník a Šimečková, 2017), kde jak dodává Hruška et al. (2018) dochází k ústní občanskoprávní domluvě o dobrovolné výpomoci mezi jednotlivci. Neformální dobrovolnictví je tedy pomoc lidem, která není zprostředkována přes dobrovolnické organizace a je zaměřena mimo oblast rodiny (Lee, Brudney, 2012).

Dále jak můžeme dělit dobrovolnictví je dle cesty dobrovolnictví, pokud je to dobrovolnictví, které vzniklo jako neformální skupina přátel, která vyrostla až k neziskové organizaci, můžeme o této cestě tvrdit, že se jedná o cestu „nahoru“ (Tošner a Sozanská, 2006). Naopak cesta „dolů“ znamená, jak dále píší autoři, že se jedná o organizaci, která má svoji strukturu a řád, která se rozhodne navázat spolupráci s dobrovolníky.

Kolomazník a Šimečková (2017) zmiňují kolektivní typ, kde jsou velmi silné kolektivní hodnoty a vazba na organizaci, u níž je dobrovolník koordinován. U tohoto typu dobrovolnictví, jsou dle autorů v oblasti motivace i egoistické prvky zaměřené na budování kariéry a zisku vyššího sociálního statusu. Autoři doplňují reflexní typ, který je založen na individuálním přístupu samotných dobrovolníků, kteří nejsou tolik vázáni k organizacím.

Dobrovolnictví může probíhat v mnoha odvětvích lidského života a ve sborníku Šimková (2011) uvádí mezi tato odvětví mimo jiné i dobrovolnictví ve zdravotnictví, v sociálních službách, v kultuře a sportu, v ekologii, dobrovolnictví s dětmi a mládeží, při mimořádných událostech, ale existuje i komunitní dobrovolnictví či dobrovolnictví firem a nezapomeňme na dobrovolnictví v oblasti církevní a náboženské.

Tošner a Sozanská (2006) uvádějí příklady krátkodobé dobrovolné služby, jako zapojení se do jednorázových akcí, které se pořádají jednou či vícekrát do roka. Autoři dále zmiňují, že při takovýchto akcích je domluva s dobrovolníkem spíše ústní a akce tohoto typu, slouží především jako komunikační most pro organizaci a její příznivce či pro oslovování nových dobrovolníků. Autoři popisují dlouhodobou dobrovolnickou činnost jako opakovanou a pravidelnou, často vykonávanou ve stejném prostředí či se

stejnými lidmi a to několikrát do roka. Zákon o dobrovolnické službě (2002), stanovuje dobrovolnickou službu dle její délky jako službu krátkodobou a dlouhodobou, pokud je vykonávána po dobu delší než 3 měsíce.

1.2 Dobrovolník

Definice dobrovolníka vychází z vysvětlení samotného dobrovolnictví. Jedná se tedy o osobu, provádějící dobrovolnou činnost a to bez nároku na odměnu (Frič a Pospíšilová, 2010). Matoušková (2019) definuje dobrovolníka jako člověka, který předává svou energii, čas, své schopnosti a vědomosti jiné osobě a nežádá za to žádnou odměnu. Autorka dále píše, že činnosti dobrovolníků jsou prováděny na základě dobrovolné vůle a jejich cílem je pomoci lidem mimo jejich domov.

Frič a Vávrová (2010) se ve své knize zabývají motivací dobrovolníků k dobrovolné činnosti a vidí jako jednu z mnoha motivací touhu pomoci druhým bez ohledu na svůj prospěch. Dolnicar a Randle (2007) rozdělují dobrovolníky do skupin, dle základních motivů k dobrovolnictví, jedná se o sociální kontakt, satisfakce, náboženské přesvědčení, potřeba aktivity, učení novým dovednostem, potřeba být užitečný, pomoc druhým, zisk pracovních zkušeností, využití schopností, rodinné zapojení, náhoda. Šimková (2011) uvádí, že dobrovolníci v průběhu své praxe často získávají jiné úhly pohledu na různou problematiku a velice rychle a přirozeně zlepšují své sebepoznání, mění svůj žebříček hodnot a učí se novým věcem. Hruška et al. (2018) v této oblasti píše o přínosech dobrovolné služby pro dobrovolníka, hlavně v oblastech nových přátelství či zkušeností a dovedností.

Tošner a Sozanská (2006) uvádí, že pokud se jedná o dobrovolnictví v zahraničí je potřebná řádná příprava dobrovolníka, ale i zajištění nákladů spojených s cestou, ubytováním a dalšími výdaji, mezi něž můžeme zahrnout zdravotní a sociální pojištění, které jsou často spojeny s mimo zahraničními pobyty. Pokud je tato fyzická osoba zároveň i studentem, žákem či je v pracovněprávním vztahu, tak vykonává dobrovolnou službu mimo svoje školní vzdělání, studium a pracovněprávní úkony (Zákon č. 198/2002 Sb.). Tošner a Sozanská (2006) uvádějí, že v řadách dobrovolníků jsou nejen studenti, ale i zaměstnaní lidé, a to z mnoha pracovních odvětví, mezi něž patří hlavně ženy, ale objevují se i aktivní občané v důchodovém věku. Zákon říká, že dobrovolník

je osoba, která se svobodně rozhodla vykonávat dobrovolnickou službu dle svých znalostí, dovedností a vlastností. Dobrovolná pomoc nesmí být nařízena či vynucena, dobrovolník se pro ni rozhoduje zcela dobrovolně na základě svých potřeb a vnitřní motivace (Tošner a Sozanská, 2006). Musick a Wilson (2008) uvádějí, že dobrovolnická činnost je prospěšná nejen pro stranu, na níž je dobrovolnictví zaměřené, ale je prospěšná i pro samotné dobrovolníky.

Pokud dobrovolnická organizace je organizací akreditovanou, tak se řídí zákonem o dobrovolné službě, ve znění pozdějších předpisů, která definuje dobrovolníka jako fyzickou osobu starší 15 let, který vykonává dobrovolnou činnost, kterou terminologicky vysvětluje Hruška et al. (2018) jako činnost, kdy se jedná o dobrovolně konanou aktivitu dobrovolným pracovníkem v rámci spolků a sdružení na území České republiky. Zároveň dle zákona o dobrovolné službě je dobrovolník také fyzickou osobu, která je starší 18 let, pokud se jedná o výkon dobrovolné činnosti mimo území České republiky. Dobrovolník spolupracující s akreditovanou dobrovolnou organizací s ní uzavírá smlouvu (Zákon č. 198/2002 Sb.). Dobrovolnická služba je jakýsi závazek dobrovolníka a dobrovolné organizace a smlouva, která je mezi nimi sepsaná, vymezuje práva a povinnosti pro obě strany (Tošner a Sozanská, 2006).

1.3 Veřejná správa

Hrozinková a Novotný (2010) uvádí, že definici veřejné správy není možné najít v žádném správním předpisu. Autoři dále píší, že veřejná správa je základním pojmem správního práva a i když se tento pojem běžně objevuje v řadě právních předpisů je její definice složitá záležitost, a to hlavně z důvodů, že tento obor je velice obsáhlý a to nejen díky své různorodé činnosti, ale také specifickými vztahy, které zde vnikají.

Veřejná správa je dle Lochmannové (2017) chápána jako správní činnosti úřadů působící ve veřejném zájmu a realizují veřejnou politiku. Autorka popisuje veřejnou správu jako správu lidské společnosti, za podmínek jejího uspořádání ve státní instituci. Pomahač (2013) uvádí, že veřejná správa je nejen správa věcí veřejných, ale lze na ni pohlížet také jako na akademický obor. Na tento pohled autor dále navazuje a píše o veřejné správě nejen jako o oboru teoretickém, ale i praktickém. Veřejnou správu lze chápat jako správu věcí veřejných, kterou vykonávají subjekty veřejné správy a jejich

orgány (Hrozinková a Novotný, 2008). Káňa (2007) definuje subjekt veřejné správy jako instituce, úřady, organizace a orgány, které mají pravomoc spravovat daný objekt. Lochmanová (2017) uvádí, že základním subjektem veřejné správy je stát, který tuto správu dále rozkládá mezi jiné subjekty. Hrozinková a Novotný (2010) uvádí, že odborníci rozdělují veřejnou správu dle subjektů na státní správu, veřejnou samosprávu a ostatní veřejnou správu.

Lochmanová (2017) popisuje základní funkce, které veřejná správa má. Patří mezi ně funkce služeb veřejnosti, kde se jedná o realizaci činností ve veřejném zájmu, jako například služby pečovatelské, či finanční. Regulační funkce dohlíží na demokratickou společnost a vytváří podmínky pro společnost, která je založena na vzájemné komunikaci, solidaritě, politické pluralitě, toleranci, která umožňuje shromažďování a sdružování občanů. Káňa (2007) uvádí jako další funkcí veřejné správy funkci organizační, při níž dochází k organizování záležitostí státu, institucí a občanů. Autor uvádí také funkci ochrannou, zde lze hovořit o vnitřním zachování bezpečnosti a veřejného pořádku, ale také sem patří vnější ochrana státu a jeho občanů. Poslední funkcí veřejné správy je funkce mocenská, neboli veřejná správa přikazuje, donucuje a zakazuje a to pomocí státních předpisů a státního zřízení (Lochmannová, 2017).

Lochmannová (2017) uvádí, že mezi pojmy veřejná správa a správa je rozdíl. Káňa (2007) popisuje správu jako historický pojem, který je možné odvodit od slova právo, neboli činnost, která je spojená s právem. Překlad latinského slova správa značí doslova administrativní přisluhování, jak dále uvádí autor. Správa, jak autor definuje, je společenská činnost, která se snaží dosáhnout naplnění cílů, které mohou mít charakter veřejný či soukromý.

1.3.1 Stručná historie veřejné správy

Pomahač a kol. (2013) uvádí, že veřejná správa je nezbytnou součástí lidské společnosti a to i v minulosti, i když se jí ne vždy říkalo pojmoslovím veřejná správa. Autor zmiňuje malé množství dochovaného písemnictví v tomto odvětví. Jak již zmiňovala Lochmannová (2017) veřejná správa je spojena se vznikem státu či státního uskupení společnosti a se vznikem státu se pojí vznik pravidel v daném teritoriu a pravidel ve společnosti. Autorka uvádí, že v období Československé republiky, došlo v oblasti

veřejné správy ke změnám, kdy byl přijat zákon č. 37/1918 Sb. o prozatímní ústavě, O národním shromáždění. Dle tohoto zákona spadá zákonodárná pravomoc do rukou národního shromáždění, prezidenta republiky a do rukou vlády. Dle Lochmannové (2017) byla republika v tomto období rozdělena na čtyři samosprávné územní celky, kterým se říkalo země Česká, Moravsko-slezská, Slovenská a Podkarpatská a zároveň vznikly též okresy. V období Protektorátu Čech a Moravy byla výkonná moc v rukou říšského protektora. Územní samospráva byla zlikvidována a úřední moc připadla německým úředníkům, rovněž tomu bylo i se samosprávou krajů a obcí, jak píše dále autorka. Dle autorky došlo po druhé světové válce ke změně politické orientace a vzniklo krajské zřízení, které bylo přijato zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském řízení. Zákon rozděluje zemi na 19 krajů a 270 okresů a veřejnou správou se zabývaly kraje, okresy a obce. Lochmanová (2017) uvádí, že toto rozdělení, bylo změněno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění, který rozdělil republiku na 10 krajů a 108 okresů. Z důvodu snížení množství samosprávných celků došlo ke zvýšení pravomocí nově uspořádaných center samosprávy, jak dále uvádí autorka. Autorka uvádí, že po nástupu socialistické vlády se staly hlavními orgány federální vláda a republiková vláda, které podporovaly linii urbanizace, která měla za úkol sjednotit životný styl lidí na venkově a ve městech. Po sametové reformě, jak píše autorka, došlo k reformě i v rámci veřejné správy a došlo k uplatňování principů demokratického státu, což vedlo k vytvoření unitárního státu. V roce 1990 došlo ke zrušení národních výborů a díky vzniku obecního zřízení byla územní samospráva vložena do rukou obcí. Zároveň vznikají okresy, jakožto orgány veřejné správy, ale jejich působnost trvala pouze do roku 2002, kdy byly zrušeny (Lochmannová, 2017). Zákon 129/2000 Sb., o krajích, dal vzniknout krajům a upravil jejich práva a povinnosti a také vymezil způsoby rozhodování a obsazování krajských orgánů. Lochmannová (2017) uvádí, že společně s tímto zákonem byly důležité pro veřejnou správu i zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Autorka dále uvádí, že tyto zákony pomohly dovést první část reformy, v druhé fázi reformy byly přeneseny úkoly zaniklých okresních úřadů na kraje a obce s rozšířenou působností, o kterých píše zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s ověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

1.3.2 *Pracovník ve veřejné správě*

Matoušková (2019) uvádí, že zaměstnanci veřejné správy mohou být trojího typu. Pokud se jedná o státní zaměstnance, tak ti se řídí dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, který definuje státního zaměstnance jako fyzickou osobu, která je ve služebním poměru a je zařazena na služební místo, kde vykonává náplň pracovní činnosti. Zákon uvádí, že mezi tyto činnosti patří například zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti, příprava či realizace dotační politiky, ochrana obyvatelstva, integrovaný záchranný systém a krizové řízení nebo například ochrana utajovaných informací. Každému státnímu zaměstnanci přísluší služební označení, které je stanoveno dle výšky dosaženého vzdělání zaměstnance, dle zákona se jedná o označení „referent“, pro zaměstnance se středním vzděláním zakončeným výučním listem a zaměstnanec s maturitní zkouškou je označován jako „odborný referent“. Pokud zaměstnanec dosáhl vyššího odborného vzdělání je označen jako „vrchní referent“, po ukončení vysokoškolského vzdělání v oblasti bakalářského studijního programu se jedná o označení „rada“ a dle zákona je vrchní rada označován, jako státní zaměstnanec s vysokoškolským vzděláním získaným studiem v magisterském studiu vysvětluje zákon.

Zaměstnanci, kteří pracují v oblasti samosprávy, jsou řízeni zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků. Dle tohoto zákona je tento zaměstnanec označován úředníkem a vykonává činnosti, které spadají pod pravomoc úřadů České Republiky. Zákon dále stanovuje, že úředníkem samosprávného celku, se může stát fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené zákonem a pokud podá písemnou přihlášku reagující na veřejnou výzvu informující o možnosti zaměstnání v oblasti samosprávního úřadu. Mezi povinnosti úředníka zákon řadí například důvěryhodné a svědomité plnění činností, které jsou v souladu s právními předpisy související s prací jím vykonávanou, měl by se též vyvarovat střetu svých osobních zájmů se zájmy veřejnými, dále plnit nařízení vedoucího úředníka a prohlubovat svoji kvalifikaci a to vždy v rámci své pracovní doby.

Zaměstnanci veřejné správy, kteří nejsou úředníky samosprávních celků ani nejsou ve služebním poměru jednotlivých úřadů, se řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Tento zákon definuje zaměstnance jako fyzickou osobu, která je v pracovněprávním

vztahu se zaměstnavatelem na základě písemné smlouvy o pracovním poměru, obsahující veškeré náležitosti, dle zákona. Tato smlouva určuje povinnosti zaměstnance v tomto pracovně právním vztahu.

1.4 Program Dobrovolnictví ve veřejné správě

Jedná se o projekt Fondu dalšího vzdělání (ESF Import, 2018), který můžeme najít pod registračním číslem CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_018/0005458 v operačním programu Zaměstnanost. Projekt byl finančně podporován Evropskou unií, konkrétně Evropským sociálním fondem a také finančními prostředky ze státního rozpočtu, jak je dále popsáno v článku ESF IMPORT (2018). Partnery tohoto projektu byli Ministerstvo vnitra ČR a HESTIA – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú. (Matoušková, 2016). Matoušková (2019) uvádí, že projekt probíhal v období 1.12. 2018 do 31.5. 2019. Tento projekt trval 2,5 roku a byl realizován v krajích Hlavní město Praha, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Karlovarský kraj, Kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, Plzeňský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj a Zlínský kraj (Matoušková, 2016).

Dle ESF Import (2018) se jedná o vzdělávání zaměstnanců veřejné správy pomocí programů v oblasti dobrovolnictví, které má přinést hlubší porozumění, znalosti a kompetence v problematice práce s klienty, dávající si za cíle rozvinout spolupráci se sociálními partnery, vyšší efektivitu veřejné správy a pozitivní změny v organizační kultuře. Matoušková (2019) popisuje výhody, které projekt přináší a zmiňuje se o dobrovolnictví, jako o nástroji neformálního učení, který rozvíjí kompetentnost zaměstnanců a může při něm dojít také ke zlepšení a rozvoji služeb. Dle autorky však projekt může pomoci i v oblasti vztahů s veřejností a celkového zlepšení propagace, mimo jiné také napomáhá navázat a posílit spolupráci veřejné správy s organizacemi v sociální sféře.

Matoušková (2016) uvádí, že Česká republika je zemí s nejnižší mírou zapojování do dobrovolnictví a ačkoliv české soukromé firmy se začínají zapojovat do dobrovolnických akcí stále častěji a přirozeněji, tak veřejná správa, která je největším českým zaměstnavatelem, se zapojuje do těchto projektů velice zřídka. Matoušková (2019) uvádí, že důvodem může být neznalost, jak začlenit tyto aktivity v rámci

legislativního nastavení a neznalost pozitivních dopadů. Autorka dále uvádí, že projekt je primárně určen pro zaměstnance veřejné správy, dále pro subjekty veřejné správy a v poslední řadě i pro zaměstnance firem a širokou veřejnost.

Dobrovolnictví ve veřejné správě může být realizováno v rámci pracovní doby zaměstnanců, ale i mimo ni a dobrovolnická aktivita může sloužit i jako teambuildingová akce zaměstnanců (Matoušková, 2019). Zde autorka poukazuje, že dobrovolnictví v rámci pracovní doby je rozdílné u zaměstnanců, dle zákona na jehož podkladě vykonávají svou pracovní činnost. Státní zaměstnanci, spadající pod zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, nemohu dle platného znění tohoto zákona provádět dobrovolnické činnosti v rámci své pracovní doby, zde je možné dobrovolnictví pouze mimo jejich pracovní dobu. Autorka zde poukazuje na možné řešení a změnu daného nastavení případnou novelizací zákona. Úředníci, kteří spadají pod zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, nemají dle tohoto zákona žádná omezení pro výkon dobrovolnictví, proto se zde hledí na limity, které jim ukládá zákoník práce, jak zmiňuje autorka. Pokud dochází k zapojování zaměstnanců do dobrovolných aktivit v rámci jejich pracovní doby, tak se mluví o organizovaném dobrovolnictví a může se objevit v rámci smlouvy, kterou uzavírá zaměstnanec se svým zaměstnavatelem či po dohodě může být vyhrazen pro dobrovolnou činnost specifický den, z něhož poté je zaměstnanci odveden benefit v podobě náhradního volna či platu za tento den, píše autorka. Dobrovolnická organizace zajišťuje nabídku aktivit pro zaměstnance a hradí náklady, které vznikají v rámci těchto činností, píše dále autorka.

2 Cíl práce, výzkumné otázky a operacionalizace pojmů

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit a popsat, jak byl program „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ realizován v Jihočeském kraji. Dílčím cílem je popsat přínosy tohoto programu.

2.2 Výzkumné otázky

Na základě cíle práce byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Jaký je názor zaměstnanců městských úřadů Jihočeského kraje na program „Dobrovolnictví ve veřejné správě“?
2. Jaké jsou zkušenosti zaměstnanců městských úřadů Jihočeského kraje s programem „Dobrovolnictví ve veřejné správě“?
3. Jaké jsou přínosy programu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ v Jihočeském kraji?

3 Metodika

3.1 Metodický postup

K vypracování výzkumné části mé bakalářské práce jsem zvolila kvalitativní formu výzkumu, metodu dotazování, techniku neřízených rozhovorů s pracovníky městských úřadů, popř. neziskových organizací, kteří se zapojili do programu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“.

Kvalitativní výzkum byl použit pro jeho schopnost hlubšího poznání dané problematiky a také proto, že každý zapojený do programu získal jiné zkušenosti, byl zapojen do jiných aktivit v rámci programu a pro mnohé představoval jiné nově získané znalosti. Hendl (2017) v této oblasti píše, že při rozhovorech mají komunikační partneři více volnosti pro vyjádření svých názorů, neboť nejsou omezováni již stanovenými otázkami, jako například u dotazníku, i když lze pro rozhovor využít předpřipravený dotazník. Autor vyzdvihuje pozitivum, že dochází k osobnímu setkání dotazovaných s tazatelem, ale může se uskutečnit i jako telefonní rozhovor. Dle Thomas (2003) kvalitativní výzkum zkoumá jevy a věci v jejich přirozeném prostředí. Autorka dále uvádí, že tato metoda se zaměřuje a shromažďuje empirické materiály, jako jsou například životní příběhy, rozhovory, introspektiva, případové studie či osobní zkušenosti.

Výzkum se zaměřuje na různá města Jihočeského kraje, neboť každé mělo odlišné možnosti, jak se do programu zapojit a jak jej využít.

Pro sběr dat jsem použila techniku neřízeného, neb také neformálního rozhovoru, který Hendl (2017) definuje jako konverzaci, která se vyvíjí dle interakce zúčastněných. Autor uvádí, že tato metoda se využívá, pokud dotazovaný nemá úplně jasnou představu, kam rozhovor směřovat a často ani nemá připravené směrové otázky. Tento druh rozhovoru je časově náročnější, než jiné druhy sběru dat neboť není vázán na již předpřipravené otázky, které zjednodušují průběh dotazování, píše dále autor. Při přípravě na rozhovor, byly vytyčeny oblasti, které měly pomoci v návratu, pokud by došlo k odklonění od základního tématu.

3.2 Výzkumný soubor

Při výběru komunikačních partnerů byla využita strategie záměrného výběru, kdy jsou dle Miovského (2006) pro daný výzkum vyhledáváni jedinci, kteří splňují předem stanovená kritéria. Tento způsob získávání výzkumného souboru je vhodný, pokud nehledáme větší množství oslovovaných osob, ale naopak se chceme zaměřit na menší skupinu lidí a v daném tématu chceme jít více do hloubky, jak dále uvádí autor.

Základním kritériem pro výběr informantů pro výzkum bylo zapojení do projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“. Jednalo se tedy o úředníky veřejné správy a zaměstnance dobrovolnických center a neziskových organizací podílejících se na projektu. Jelikož do projektu byla zapojena města z celé České republiky a jednalo by se o velký výzkumný soubor, byl výzkum zaměřen pouze na Jihočeský kraj.

V rámci Jihočeského kraje se do projektu zapojilo šest subjektů, do výzkumu v rámci této bakalářské práce se zapojilo pět z nich (4 úřady a 1 nezisková organizace, která byla zapojena do projektu v rámci jejich města). Z těchto subjektů bylo získáno jedenáct komunikačních partnerů, díky nimž došlo k vysycení vzorku.

3.3 Realizace výzkumu a způsob zpracování výsledků

Pro získání komunikačních partnerů jsem na konferenci k projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ oslovila koordinátorku projektu pro Jihočeský kraj, která mi zaslala, po předchozím souhlasu, kontakty na koordinátory jednotlivých měst, kteří měli zájem se mnou spolupracovat na mém výzkumu. Následně jsem je oslovila a domluvila jsem se s nimi na termínu, kdy přijedu do jejich měst a provedu výzkum.

Výzkum probíhal na městských úřadech, v kancelářích zaměstnanců, kteří byli do projektu zapojeni a v jednom případě v kanceláři koordinátora neziskové organizace. Rozhovory, které trvaly v průměru hodinu a půl, byly nejprve nahrávány na mobilní zařízení, v jednom případě byly odpovědi zaznamenány formou poznámek na papír. Následně byly rozhovory znovu vypořaděny a přepsány do textové podoby s případnými přepisy do spisovného českého jazyka.

Získaná data byla nejdříve zpracována otevřeným kódováním a následně analyzována metodou vytváření trsů. Miovský (2006) tuto metodu popisuje jako rozdělení získaných znalostí dle jejich překryvů. Neboli jsou hledány informace, které se vážou ke stejné otázce, tématu, na stejné místo či ke stejnému času. Vznik těchto překryvů je žádoucí a díky tomuto jevu spojujeme v dané problematice informace z různých rozhovorů.

3.4 Etika výzkumu

Miovský (2006) uvádí, že každý výzkum má respektovat etické aspekty. Informantovi osobní údaje by měly být chráněny, stejně jako jeho soukromí, jak uvádí autor. Z tohoto důvodu byli všichni zapojení do výzkumu ubezpečeni o zachování jejich anonymity již při samotném úvodu rozhovoru. Aby došlo k zachování jejich anonymity, tak pro potřeby samotného výzkumu byli jednotliví komunikační partneři označeni KP1-KP11.

Druhým aspektem je dobrovolnost informanta podílet se na výzkumu a poskytnout výzkumníkovi informace zcela dobrovolně, jak dále uvádí autor. V souladu s tímto aspektem byl komunikačním partnerům předložen k podepsání informovaný souhlas, jehož předloha je k dispozici v příloze č. 1. Podepsáním informovaného souhlasu se z potencionálního účastníka stává účastník studie. Účastník studie má právo kdykoliv od výzkumu odstoupit a není možné jej k rozhovoru a účasti a výzkumu nutit či na něj za tímto účelem vyvíjet nátlak.

Účastníci výzkumu nesmí být v jeho průběhu hmotně, duševně či jiným způsobem poškozeni (Miovský, 2006). Toto pravidlo, jak dále píše autor, platí i pro samotného výzkumníka a za dodržování těchto etických zásad zodpovídá výzkumník. U tohoto pravidla je nezbytné, aby měl výzkumník jasně stanovená pravidla výzkumu a dbal na jejich dodržování.

4 Výsledky

Tato kapitola se zaměřuje na prezentaci výsledků výzkumu, které byly získány analýzou informací získaných prostřednictvím neřízených rozhovorů. Výsledky jsou rozděleny do jednotlivých trsů dle nalezených překryvů v rozhovorech.

Tabulka č. 1 Charakteristika komunikačních partnerů

	Subjekt	Pohlaví	Pozice v projektu
KP1	Městský úřad	Ž	koordinátor
KP2	Městský úřad	M	koordinátor
KP3	Nezisková organizace	M	koordinátor
KP4	Městský úřad	Ž	účastník
KP5	Městský úřad	Ž	Účastník/člen koordinačního týmu
KP6	Městský úřad	Ž	Účastník
KP7	Městský úřad	Ž	Účastník
KP8	Městský úřad	Ž	Účastník/člen koordinačního týmu
KP9	Městský úřad	Ž	Účastník/člen koordinačního týmu
KP10	Městský úřad	Ž	Koordinátor
KP11	Městský úřad	Ž	Koordinátor

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 1 ukazuje, že se do výzkumu zapojilo celkem jedenáct komunikačních partnerů, 9 žen a 2 muži. Jeden z nich byl zaměstnanec neziskové organizace a ostatní byli zaměstnanci městských úřadů v Jihočeském kraji.

Dále tabulka znázorňuje, jak se informanti zapojili do projektu. Na pozici koordinátora byli zaměstnanci, kteří byli vedeni jako klíčové osoby pro jejich město v rámci projektu.

Tyto osoby se aktivně podíleli na přípravě a realizaci dobrovolnických aktivit v jejich lokalitě a předávali jejich nabídku v rámci svého pracoviště svým kolegům. Z pohledu projektu jsou to lidé, kteří se starali o administrativní záležitosti potřebné k projektu a přímo komunikovali s koordinátorem projektu pro Jihočeský kraj. Člen koordinačního týmu, je osoba, která se podílela na přípravě dobrovolnických aktivit a byla nápomocná koordinátorovi jejich města. Účastník je zaměstnanec, který se aktivně zapojil do dobrovolnických činností a stal se tak dobrovolníkem v rámci projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě.“

Na základě rozhovorů byly vytvořeny tyto trsy:

- *Trs 1 - Dobrovolnictví před projektem a v osobním životě*
- *Trs 2 - Seznámení se s projektem*
- *Trs 3 – Zapojení do projektu*
- *Trs 4 – Realizace projektu*
- *Trs 5 – Dobrovolnické aktivity v rámci projektu*
- *Trs 5 – Přínosy projektu*
- *Trs 6 – Navázání spolupráce s místními organizacemi*
- *Trs 7 – Názor na projekt*

4.1 Trs 1 - Dobrovolnictví před projektem a v osobním životě

Prvním tématem, které se překrývalo, byla realizace dobrovolnictví před projektem. Z výsledků můžeme říci, že zhruba u poloviny KP dobrovolnictví na jejich pracovišti nefungovalo a u druhé poloviny ano, ti potvrdili aktivní využívání dobrovolnictví.

KP2, KP5, KP6 a KP8 uvedli, že v rámci úřadu dobrovolná činnost před projektem nefungovala, jak říká např. KP6: „*Dobrovolnictví přišlo na náš úřad až s projektem.*“ KP4 uvedla, že neví, zdali před projektem probíhala dobrovolná činnost v rámci úřadu.

O fungujícím dobrovolnictví před projektem mluvili KP1, KP7, KP9, KP10 i KP11. Například KP1 uvedla, že u nich probíhá dobrovolnictví v rámci úřadu od roku 2003: *„Vždy je vydána výzva a zaměstnanci úřadu se můžou přihlásit a podílet se dle svých možností a dané aktivity.“* KP7 vnímá dobrovolnictví před projektem hůře dostupné pro všechny zaměstnance úřadu, nicméně fungovalo. KP9 k tomuto tématu říká: *„U nás na sociálním odboru vznikaly aktivity, které se řadí mezi dobrovolnické zcela samovolně už před zapojením se do projektu.“* KP10 má také zkušenosti se samovolným vznikáním dobrovolných aktivit: *„My jsme „dobrovolničili“ a ani jsme to nevěděli, když klientům něco chybělo, tak jsme uspořádali sbírku či jsme všem rozeslali informaci, že sháníme to a ono a kdo měl, tak přinesl.“* Zaměstnanci úřadu, na němž pracuje i KP11 se účastnili hlavně sportovně zaměřených dobrovolných akcí, většinou však byly tyto aktivity brány jako teambuilding.

KP3 není úředníkem, jedná se o člena neziskové organizace, který se do projektu zapojil: *„U nás dobrovolnictví není nic nového, probíhalo u nás vždycky.“*

V dalším překryvu komunikační partneři hovořili o jejich vlastních zkušenostech s dobrovolnictvím mimo projekt. Je zřejmé, že někteří se k dobrovolnictví dostali na škole, na střední nebo v rámci vysoké školy. Téměř třetina oslovených KP chodí pravidelně na stejné aktivity a pravidelně podporují určité organizace. Naopak menší část jsou aktivní dobrovolníci v různých aktivitách a jednorázových akcích v průběhu celého roku.

KP1, KP4, KP9 a KP11 uvedly, že byly aktivními dobrovolníky již na škole. Například KP4 uvádí: *„V minulosti jsem byla dobrovolník pouze v rámci střední školy, kde se hodně chodilo do domova pro seniory, konkrétně jsem předčítala jedné paní knížky, protože hůře viděla.“* KP9 byla dobrovolníkem při vysoké škole na stáži v Zambii a v návaznosti na ní pomáhala s administrací při adopci na dálku a mimo jiné zkoušela při škole canisterapii. O canisterapii na vysoké škole se zajímala i KP11, a přetrval u ní zájem až do dnešní doby: *„...a nyní chodím se svým psem do dětského domova, jednorázově jezdím na dětské tábory a chodím na akce se psem a poníkem.“*

KP2, KP5, KP6 a KP8, provádějí i v současné době pravidelně opakující se dobrovolnické aktivity, nebo podporují pravidelně jednu organizaci. KP2 je aktivní

dobrovolník již mnoho let, mimo shánění dárků pro dětský domov se zapojuje i do zajišťování Mikuláše a jiných aktivit. KP5: „*Mimo úřad se zaměřuji na finanční a materiální podporu útulkům.*“ KP6 stále navštěvuje své bývalé zaměstnání: „*Každé Vánoce si vymyslím tvoření pro klienty z pečovatelského zařízení. Materiál si sháním sama, připravím pohoštění a celé odpoledne s nimi tvořím.*“ KP8 ve svém volném čase podporuje aktivity konané v sociálním centru a zapojuje se do tvoření v domově pro seniory.

KP7, KP3 a KP10 uvedli rozmanitost v dobrovolnických aktivitách, kterých se v průběhu roku účastní. Pro KP7 není dobrovolnictví nic nového: „*Jelikož jsem z menší vesnice, tak pořádáme různé akce k MDŽ, na dušičky, Vánoce, pekli jsme s dětmi hnětýnky, perníky do hospice a o víkendech vedu hasiče.*“ KP3 je pracovníkem v neziskovém zařízení, kde on sám pořádá a pomáhá při mnoha akcích, kde je potřeba i dobrovolníků, nejedná se tudíž pro něj o novou aktivitu. KP10 se snaží pomáhat ve svém volném čase, kde je potřeba: „*Přispívám na různé nadace, pomáhala jsem s komunitní slavností v evangelické církvi. Napěstovala jsem hromadu rajčat a rozdala jsem se po městě. Přispívám jednorázově na konkrétní pro mne smysluplné kampaně Člověku v tísní, Greenpeace...*“

4.2 Trs 2 - Seznámení se s projektem

Dalším tématem, které se překrývalo, byla oblast, jakým způsobem se jednotliví informanti seznámili s projektem. Čtyři uvedli, že dostali nabídku od úřadu, zapojit se do projektu. Tři byli kontaktováni ze strany koordinátora projektu za Jihočeský kraj. Dva se o projektu dozvěděli v rámci jiné aktivity a následně se sami zapojili. Jeden informant o projektu věděl od své koordinátorky a další se o projektu dozvěděl, při dobrovolnické aktivitě.

KP1, KP4, KP5 a KP6 uvedly, že jim bylo nabídnuto zapojit se do projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ zástupcem úřadu. KP4: „*Nejprve nás oslovil pan tajemník, že je zde možnost, účastnit se programu a následně jsem začala spolupracovat*

s naší koordinátorkou“. KP6 byla také oslovena z úřadu a to vedoucí odboru sociálních věcí.

KP1, KP2 a KP3 se do projektu zapojili, po oslovení ze strany koordinátora projektu. KP1 uvádí, že byli osloveni ve dvakrát, a to vždy při změně manažera projektu pro Jihočeský kraj. Zde KP3 potvrzuje: „...přijela paní koordinátorka projektu pro Jihočeský kraj, která již byla za panem starostou a přišla i za námi, neboť jsme neziskovou organizací, tak jestli se též zapojíme do projektu.“

KP9 a KP11 se o projektu dozvěděly v rámci nesouvisející aktivity a následně se sami zapojili do projektu. KP9 se s projektem seznámila při setkání s úřadem sociálních věcí jiného města. KP9: „...jeho myšlenka se nám líbila, a tak jsme kontaktovali koordinátorku projektu a zapojili se.“ O projektu se KP11 dozvěděla na školení v Praze a tento nápad se jí zalíbil. KP11: „...a jelikož sama jsem dobrovolníkem, tak jsem požádala, jestli bych se mohla stát u nás koordinátorkou.“ Na městském úřadě, kde pracuje KP7 probíhala dobrovolnická činnost již před projektem a projekt samotný pro něho nezměnil stávající situaci. KP7: „...účastním se všech akcí, na které mě naše koordinátorka zve, trefuje se do aktivit, které mě baví.“

KP8 patřila mezi tvůrce jedné dobrovolné aktivity, která se rozšířila mezi další zaměstnance a byla později vykázána jako dobrovolnická aktivita v rámci projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“: „Projekt jako takový šel jinak zcela mimo mě, já jsem se zapojila pouze v šití roušek.“

4.3 Trs 3 – Zapojení do projektu

Překryv v této části se týká přístupu vedení úřadu k projektu. Každý úřad má jiné vedení, ale v oblasti projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ většina z nich podpořila tento projekt a umožnila svým zaměstnancům se zapojit, jak uvádí devět z dotazovaných. Méně jak polovina komunikačních partnerů sdělilo, že mohli dobrovolnické aktivity provádět v rámci své pracovní doby. Dva dotazovaní uvádí, že projekt na jejich úřadě byl podpořen, ale vedení samotné odmítlo se aktivně účastnit.

V dalších dvou případech informanti uvedli, že vedení města a úřad samotný se do projektu vůbec nezapojil.

Vedení KP1, KP4, KP5, KP6, KP7, KP8, KP9, KP10, KP11 podpořilo zapojení svých zaměstnanců do projektu. Např. KP6 říká: „*Tajemník podporuje dobrovolnictví.*“, či KP7 uvádí: „*...město dobrovolnictví podporuje.*“

KP1, KP5, KP7, KP9, KP11 uvedly, že měly možnost provádět dobrovolnictví v rámci své pracovní doby. KP9 potvrzuje: „*...jedná se hlavně o aktivity v rámci pracovní doby.*“ R11, jakožto koordinátorka dodává: „*Ze zkušenosti vím, že není možné, aby těchto aktivit bylo moc, naopak je potřeba, aby jich bylo tak akorát. Když se pak zaměstnanec účastní jednou za půl roku, tak je to v pořádku i v rámci jeho pracovního vytížení.*“ KP1 a KP10 uvedly, že vedení úřadu vyjádřilo podporu dobrovolnických aktivit a zapojení do projektu, ale oni samotní se zapojit nechtěli. Vedení KP10 a další své zaměstnance podporovalo v rámci projektu možností využít zasedací místnosti pro školení a také možností účastnit se aktivit v rámci pracovní doby.

KP2 a KP3 uvedli, že městské úřady v rámci jejich měst se do dobrovolnických aktivit projektu nezapojili. KP2 je koordinátorem města, kde v době příchodu projektu panovaly špatné vztahy na jejich úřadě, proto se nemohli zapojit do dobrovolnických aktivit, ale bylo jim umožněno se zapojit v podobě školení a workshopů. KP3 je zaměstnancem neziskové organizace a z rozmluvy vyšlo najevo, že jejich městský úřad se odmítl zapojit do projektu a proto byla oslovena jejich organizace, která nabídku přijala a stala se koordinačním sídlem pro jejich město v rámci projektu. KP3: „*U nás se úřad jako takový nezapojil, u nás se zapojily pouze neziskové organizace.*“

4.4 Trs 4 – Realizace projektu

Všichni komunikační partneři mluvili také o základních faktorech realizace projektu v jejich městě. Dotkli se předávání informací ohledně dobrovolnictví na jejich úřadě, dále schvalování dané aktivity ze strany vedení a také důležité věci, a to komunikace s koordinátorkou projektu za Jihočeský kraj.

Koordinátoři pro jednotlivé úřady se překrývali v tématu předávání informací o dobrovolnictví mezi jednotlivými zaměstnanci v rámci celého úřadu a jednotlivých odborů. Tři z nich uvedli, že používají email k předávání informací. Jeden uvedl, že telefonuje zaměstnancům, o nichž ví, že budou mít zájem o danou aktivitu. A v jednom případě informant vytváří nabídku v podobě výzvy.

KP3, KP10 a KP11 informují zaměstnance úřadů pomocí emailového spojení. Například KP10 v této oblasti říká: „*Při sbírkách na různé věci posílám email, který dojde všem z úřadu.*“ A KP11 má zkušenost: „*Jak rozesílám nabídky všem, tak se stalo, že po třech letech se nám na jednu akci přihlásil dobrovolník, který se nikdy předtím nepřihlásil.*“ KP10 již má seznam zaměstnanců a ví, kdo jaké aktivity má rád a proto rovnou obvolává s konkrétním návrhem dobrovolné aktivity. KP1 dodává: „*Stává se, že zaměstnanci sami chodí a navrhuji aktivity, do kterých se chtějí zapojit, a já pak vytvořím pro ně výzvu, na kterou se může kdokoli přihlásit.*“

Někteří komunikační partneři se rozhovořili o procesu schvalování dané aktivity ze strany vedení úřadu. Tři komunikační partneři jednají o dobrovolných aktivitách přímo s vedením svého úřadu. Ve dvou odpovědích je seznam účastníků dobrovolnické aktivity odevzdán vedení města. Stejný počet informantů uvedlo, že je potřeba projednat seznam dobrovolníků s vedoucími jejich odboru.

KP1, KP6 a KP11 pro schválení dobrovolnické aktivity jednají přímo s vedením úřadu, a to s tajemníkem/tajemnicí. KP6: „*...dochází k domluvě mezi vedoucí úřadu sociálních věcí a panem tajemníkem ohledně dobrovolnických aktivit, zdali je možné si pro ni vzít některé zaměstnance a pokud to neohrozí chod úřadu...*“ KP1 a KP11 odevzdávají seznam dobrovolníků. KP11 k tomu uvádí: „*dostanu nabídku dobrovolnické aktivity, kterou předkládám společně se seznamem zaměstnanců paní tajemnici.*“ KP1 a KP11 uvedli, že v praxi se spolupracuje i s vedoucími odborů. Například KP11: „*Paní tajemnice schvaluje společně s vedoucími odborů seznam zaměstnanců, kteří se chtějí aktivity zúčastnit.* Další zkušenost má KP1, a to že po získání seznamu zaměstnanců, kteří se chtějí zapojit do dobrovolnické akce, je potřeba zjistit od jejich vedoucích odborů, zdali je možné daného zaměstnance uvolnit.

Poslední téma, kterého se tato část dotkla, byla spolupráce s koordinátory z projektu. Méně jak polovina dotazovaných se zmínila o návštěvě koordinátora v jejich městě. Dále komunikační partneři uvedli, že se zúčastnili školení pořádaného lidmi z projektu. V jednom případě informant mluvil o pravidelném kontaktování ze strany koordinátora. A jeden komunikační partner sdělil, že byl koordinátor nápomocný v oblasti vykazování a souhrnu dobrovolnické činnosti.

KP3, KP5, KP10 a KP11 mluvili o setkání koordinátora projektu. KP5 v tomto směru uvádí: „...si sezvala všechny zapojené do projektu a dala nám mnoho podnětů v tomto směru. Při dalších návštěvách, se řešili aktivity, které jsme dělali a odevzdávali jsme z nich docházkové listy.“ A R11 uvádí, že jejich koordinátor jezdil do jejich města a některých aktivit se účastnil jako dobrovolník.

KP3, KP6 a KP10 uvedli informaci o školeních, která zajistil koordinátor projektu a která byla přínosná. Jako u KP3: „Školení byla dobrá, měli skvělou paní přednášející, která jezdila sem k nám a přednášela na různá témata, například komunikační dovednosti s klienty a zákazníky a většinou na zapojení dobrovolníků.“ A KP6 dodává: „...tam jsem se setkala s těmi pro mne pravými dobrovolníky, kteří ve svém volném čase dochází do zařízení a pracují tam s klienty.“ KP10, jakožto koordinátorka pro svůj úřad, byla pravidelně kontaktována projektovou koordinátorkou, která zjišťovala, jak vše probíhá a zdali je potřeba její pomoci či podpory.

Z rozhovorů je zřejmé, že koordinátor pomáhal, pokud bylo potřeba, jak dokládá např. KP1: „koordinátor nám pomáhal s tvorbou tabulek, kam jsme zapisovali výsledky celého dobrovolnictví na úřadě.“

4.5 Trs 5 - Dobrovolnické aktivity v rámci projektu

Všichni komunikační partneři mluvili o aktivitách, kterých se zúčastnili v rámci projektu. Z důvodu pandemie COVID-19 došlo k omezení dobrovolných činností. Méně jak polovina informantů se v zmíněném období zapojilo do šití roušek. Dále dotazovaní mluvili o aktivitách, které dělali před bezpečnostními opatřeními, kde pět uvedlo, že se zapojili do tvořivých akcí a tentýž počet potvrdil účast na dobrovolnických aktivitách

zaměřených na děti. Sbírký byly pro zaměstnance úřadu častou dobrovolnickou aktivitou. Čtyři komunikační partneři byli zapojení do sběru ponožek, tentýž počet se zapojil do sbírek různého druhu a další se zapojili do „dobrosnídaně“. Aktivitu spojené s přírodou oslovily tři informanti a několik se zapojilo do dobrovolnictví se seniory, pár se zapojilo do sportovních aktivit a dva informanti sbírali spacáky.

Vzhledem k nastalé situaci, spojené s bezpečnostními opatřeními v souvislosti s pandemií COVID-19, vznikla na mnoha místech aktivita šití roušek, do kterých se zapojili KP1, KP6, KP7, KP8 a KP9. Např. KP6 vysvětluje: *„Také jsme šili roušky, kdy se přinesl materiál, nebo se koupil přes město.“* A KP8 dodává, že šili roušky pro kolegy z úřadu a pak i pro občany a klienty.

KP4, KP5, KP6, KP9 a KP10 uvedly, že proběhlo několik tvořivých setkání s klienty místní charity. KP4: *„... v místní charitě, kde jsme uspořádali před Vánoční posezení a vyráběli jsme s klienty přáníčka a visačky na dárky.“* KP6 v této oblasti uvádí, že ji bavila tvořivá setkání s klienty. A KP9 doplňuje, že vyráběli s klienty věci s Vánoční tematikou.

Naopak KP1, KP5, KP7, KP10 a KP11 se zapojily do aktivit, které podporovaly a pomáhaly dětem. Aktivitu byly velmi různé, např. KP1 uvádí podporu pro syrské děti nebo KP5 vysvětluje: *„Jako dobrovolník jsem se účastnila nakupování dárků dětem“* a KP7 se zapojila do šití šatů na panenky do školy. Dárky nakupuje i KP10, která v tomto směru začala spolupracovat s OSPODem: *„...oni nám pošlou seznam konkrétních dětí, kteří chtějí konkrétní dárky, a já nabídnu kolegům možnost koupit jim ten dárek.“* KP11 se zaměřuje na postižené děti s použitím hippoterapie a canisterapie, kterou provozuje se speciálními školami.

KP1, KP5, KP7 a KP10 se zapojily do sbírky ponožek, kterou KP1 uvedla pod názvem „Ponožky na nožky.“ I KP5 uvádí, jako jednu ze svých aktivit nakupování ponožek. KP7 v toto směru řekla: *„Sbírali jsme ponožky do domova pro seniory.“* A KP10 dodává: *„Zapojili jsme se do sběru ponožek pro sestry Karla Boromejského.“*

KP1, KP7, KP10 a KP11 pořádaly a zapojily se do různých sbírek. Například KP7 uvádí: *„...sbírky za určitým účelem s daným cílem. Například sbírky korálů, kabelek,*

bižuterie. KP11: „sbírka knoflíků pro sociálně terapeutické dílny.“ KP5, KP9 a KP10 se zapojily do „dobrosnídaně“, jejíž výtěžek šel na jejich klienta. K ní KP5 uvedla: „První „dobrosnídani“ jsme nedělali pro celý úřad, ale jen v rámci naší budovy, takže pro odbor dopravy, náš odbor a OSPOD. Později se zapojili lidé ze všech odborů.“ A KP9 dodává, že „dobrosnídaně“ byla určená pro opatrovance.

Do aktivity spojených s přírodou se zapojily KP1, KP7 a KP11. KP1 uvádí, že sázeli stromy. A do této aktivity se zapojila i KP7: „Při sázení stromů jsme se poznali i s dalšími kolegy.“ Jinou venkovní aktivitu dělala KP11, kteří uklízeli v lese.

Dobrovolnictví zaměřené na seniory dělaly KP1, KP7 a KP11. Například KP11: „Účastnila jsem se pétanque pro seniory nebo grilování v alzheimer centru.“

Do sportovních aktivit se zapojili KP3 a KP11. Kde KP3 v tomto směru uvádí: „U nás jsou hlavně sportovní dobrovolnické aktivity, různé závody a aktivity pro děti.“ A KP11 řekla, že začali s aktivitami, které jejich město znalo, takže volejbalové utkání, jako teambuilding pro zaměstnance a přidali k tomu veřejnou sbírku. KP9 a KP10 sbíraly spacáky pro červený kříž.

4.6 Trs 5 – Přínosy projektu

V rámci překryvů mnoho komunikačních partnerů mluvilo o tom, co si odnáší ze zapojení do projektu a jaký přínos pro ně toto zapojení mělo. Méně jak polovina z nich vyzdvihlo přínos přednášek. Někteří z informantů uvedli, že díky projektu se podařilo dostat dobrovolnictví do kolektivní smlouvy. Další komunikační partneři získali inspiraci z jiných měst a dva získali možnost se seznámit s novými kolegy. Pro několik informantů nepřinesl projekt nic nového a v jednom případě došlo ke zlepšení medializace aktivit úřadu. Jeden informant získal zkušenosti v oblasti koordinace nových, pro něho neobvyklých aktivit.

KP2, KP3, KP5, KP6 a KP10 se účastnili inspirujících přednášek a školení. Například KP2: „Ačkoliv jsme se aktivně nezapojili, tak jsme měli možnost zúčastnit se přednášky na téma komunikace, která přinesla zajímavé myšlenky.“ KP3 potvrzuje účast na

školení na téma komunikace a díky dobré přednášející se jí přednáška líbila a bavila jí. Pro KP5 byly přednášky přínosné z pohledu nových informací: „*Věděla jsem o dobrovolnictví v sociální sféře, ale netušila jsem, že je to možné i v ekologii.*“ KP6 uvedla: „*Vnímala jsem to jako odměnu, pro mne abych si z toho projektu něco odnesla.*“ A KP10 potvrzuje svou účast na několika přednáškách.

KP1 a KP7 mají díky projektu dobrovolnictví uvedeno v kolektivní smlouvě. KP1 uvádí, že kolektivní smlouva obsahuje 1 den, neboli 8 hodin, které jsou vyčleněny pro dobrovolnou činnost. A KP7 dodává: „*Ted' díky kolektivní smlouvě vidím zjednodušení pro lidi, kteří pomáhali a prováděli tyto činnosti i v minulosti.*“

KP1 a KP9 získali inspiraci z jiných měst. KP1 v tomto směru udává, že projekt: „*Přinesl inspirace z jiných měst, jak využívají své možnosti a jak aktivity, které u nás nefungují, tak u nich probíhají zcela v pořádku.*“ KP9 také potvrzuje získání inspirace, hlavně v možnostech, které mají v rámci svého města a jaké mají jinde.

KP4 a KP8 nezískali z projektu nic nového. A jak KP4 uvádí: „*Program mi nepřinesl nové poznatky, neboť aktivity, které jsme dělali, znám z minulosti minulosti. Přináší mi to pozitivní emoce. Jdu do toho s tím, že lidi budou vděční a já s nimi ráda trávím čas.*“

KP10 a KP11 vyzdvihovali možnost poznat se blíže se svými kolegy a lidmi z města. Například KP10: „*...největší přínos je poznání nových lidí a získání nového náhledu na svět.*“ KP11 tento pohled potvrzuje: „*Poznáváme se napříč mezi odbory, občas jsme nevěděli, že vůbec existujeme a že zde máme kolegy, kteří jsou šikovní a rádi pomohou.*“ KP1 vyzdvihla další přínos projektu, díky němuž došlo ke zlepšení v medializaci akcí. A pro KP11 byl projekt hodnotný v oblasti nových zkušeností, hlavně s novými typy aktivit v oblasti koordinace akcí, například sportovních či zajištění veřejné sbírky.

4.7 Trs 6 – Navázání spolupráce s místními organizacemi

Velké shody byly nalezeny v oblasti navázání užší spolupráce s organizacemi působícími v jejich městě či okolí, například polovina se zmiňuje o spolupráci s místní charitou. Méně jak polovina informantů se zapojilo do spolupráce se zařízeními pro

setry a osoby trpící Alzheimerovou nemocí. Několik se zapojilo do aktivity společně s červeným křížem a dva spolupracovali s místním stacionářem. Ve dvou případech došlo propojení aktivit úřadu s organizacemi se sociálním zaměřením. Jeden úřad prohloubil spolupráci s neziskovými organizacemi a s dobrovolnickým centrem, také se podařilo navázat spolupráci s OSPOD. Jeden respondent informoval o dlouholeté spolupráci s místními organizacemi, již před projektem.

KP4, KP5, KP6, KP9 a KP10 zmiňují navázání spolupráce s místní charitou. KP9 a KP10 mluvily o pomoci Červenému kříži se sbírkou spacáků pro lidi bez domova.

Ke spolupráci s domovy pro seniory se dostaly KP1, KP6, KP7 a KP11. V této oblasti KP7 uvádí: „... *snaha o spolupráci byla i u místního domova pro seniory.*“ KP11 spolupracovala s místním Alzheimer centrem. S denním stacionářem spolupracují KP6 a KP11. Kde například KP6 uvádí: „...*kde jsme vyráběli věci na Vánoce.*“ A KP11 pomáhala dennímu stacionáři se stěhováním. KP9 a KP11 spolupracovaly s organizacemi se sociálním zaměřením. Například KP9: „*Vnímali jsme tyto aktivity jako formu sblížení se s organizacemi.*“ A KP11 v této oblasti uvádí, že jednou za tři měsíce dochází k setkání s místními sociálními organizacemi, kde dochází k plánování společných akcí a případné pomoci ze strany úřadu. S dobrovolnickými a neziskovými organizacemi spolupracovala KP1. A KP10 uvádí provázání spolupráce v rámci úřadu s dalšími odbory, a začali spolupracovat s místním OSPODem.

KP3 je zaměstnancem neziskové organizace a již před projektem spolupracovali s dalšími zařízeními, s nimiž spolupracovali na různých aktivitách.

Někteří komunikační partneři se zmínili o spolupráci napříč mezi úřady. V polovině případů se jednalo o setkávání či o spolupráci s jedním a tím samým úřadem, byli zde však rozdíly v důvodu spolupráce. Další informanti uvedli, že spolupracovali s daným úřadem za účelem sbírky. Několik uvedlo, že na zmiňovaném úřadě byli přítomni školení o dobrovolnictví. V jednom případě došlo k inspiraci v dobrovolnictví od tohoto úřadu. Poslední informant navázal spolupráci s jiným úřadem, kde byl účastníkem setkání dobrovolníků.

KP5 a KP10 spolupracovaly s kolegy z úřadu jiného města a společně pomáhali řádu sester svatého Karla Boromejského v Praze. KP5: „*Také jsme nakoupili a posílali ponožky.*“ KP6 a KP10 byly na školení pro dobrovolníky, které se pořádalo na úřadu jiného města. KP6: „*...kde se probíralo hlavně jak nevyhořet, jak se chránit, nabíjet se, udržet si odstup a jak si z dobrovolnictví odnést co nejvíce...*“ KP9 se zmínila o setkání se úřadem sociálních věcí jiného města, a zde měli možnost se od nich inspirovat v realizaci projektu. KP3 se účastnil v rámci projektu workshopu mimo své město, které pořádalo jiný městský úřad, také zapojený do projektu.

4.8 Trs 7 – Názor na projekt

Poslední odvětví překryvu je oblast názorů a pohledů na projekt ze strany zapojených zaměstnanců, kde méně jak polovina z informantů vnímala projekt, jako smysluplný a přínosný. Projekt, jako takový měl i svou administrativní část, která byla nezbytná v průběhu zapojení a o které se zmínilo několik komunikačních partnerů. Další poukázali na nedostatek, který se objevil v rámci projektu, jeden informant by se rád zapojil, pokud by byl projekt znovu otevřen a jeden myšlenku projektu schvaluje.

KP1, KP5, KP8 a R10 vnímají projekt, jako smysluplný a například KP1 řekla: „*Projekt, dal našemu dobrovolnictví formu.*“ KP5 k projektu uvádí: „*Mě osobně otevřel obzory, kde všude se dá „dobrovolničit.*“ KP8 vidí celkový smysl projektu v samotném dobrovolnictví. A R10 v tomto směru dodává: „*Projekt rozpohyboval význam dobrovolnictví a všechno, co zvýší povědomí o dobrovolnictví, je dobře.*“

KP9, KP10 a KP11 se zmínily o administraci během projektu, která byla pro výsledky projektu klíčová. KP9 a KP10 mají v tomto směru spíše negativní zkušenosti a obě poukazovaly na neochotu účastníků aktivit se zapisovat na prezenční listiny. Například KP9 vnímala administrativní část projektu, jako svazující. A KP10 dodává: „*... mě baví nadšení a spontánnost jednotlivých aktivit a nebaví mne oficiality.*“ Naopak KP11 v oblasti administrace neměla problém se zavedením prezenčních listin na aktivitách a nutnost se podepsat u nich nebyl žádný problém.

KP3, KP6 a KP9 měli k projektu či k dobrovolnickým aktivitám výhrady. Například KP3 uvádí, že projekt není dle jeho názoru zaměřen na správnou cílovou skupinu: *„Spíše měli ten projekt napsat na lidi, kteří již to dobrovolnictví dělají a ne si vytyčit ambice aby nadchli nové lidi.“* A dále je názoru, že dobrovolnictví, aby bylo funkční, tak by mělo vzniknout zevnitř samotného úřadu. KP6 vidí nedostatek v množství dobrovolnických aktivit, kterých se účastnila, vnímá jej jako nedostačující a za „opravdové dobrovolnictví“ považuje častější aktivitu, než dvakrát do roka. A KP9 dodává: *„Dle mého názoru jsme byli do projektu zapojeni moc krátkou dobu a bohužel neměl velký dopad.“*

5 Diskuze

Jako každá práce, i tato má své cíle, tyto cíle jsou tři a všechny se věnují projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“, jeho vlivu na městské úřady a zaměstnance, kde byl realizován. Proto, abych našla odpovědi na tyto otázky, jsem potřebovala získat komunikační partnery. Oslovila jsem v tomto duchu koordinátorku, která měla na starosti projekt v Jihočeském kraji a požádala jsem jí o kontakty na kontaktní osoby pro města, která se projektu účastnila. Díky ní jsem měla možnost navštívit pět měst, kde každé z nich, mělo svého koordinátora, který se snažil, aby projekt mohl probíhat právě v jejich městech. Koordinátoři mě spojili s dalšími zaměstnanci úřadu, kteří se také zapojili do projektu. Byla jsem v tomto ohledu zvědavá, jak vše bude probíhat a jak mou žádost o výzkum přijmou na jednotlivých pracovištích. Ukázalo se, že většina lidí, s nimiž jsem komunikovala, sama prováděla výzkum pro svou vlastní práci a rádi se do mého výzkumu zapojili, navíc z rozhovorů vyplynulo, že všichni vnímali projekt pozitivně a rádi si o něm popovídali. Aby výzkum byl pro komunikační partnery, co možná nejpříjemnější, probíhali samotné rozhovory se zaměstnanci v prostorách jejich pracoviště. Získané informace byly dále zpracovány metodou trsů a na základě získaných odpovědí považuji cíle práce za splněné.

Má práce je zaměřena na projekt „Dobrovolnictví ve veřejné správě“, neboli v základu zde najdeme dvě hlavní témata, která jsou dobrovolnictví a veřejná správa. Dobrovolnictví, jak se můžeme dočíst v odborné literatuře, například dle Friče (2010) je činnost založená na svobodné vůli. Pokud se podíváme na výsledky výzkumu, tak i zde uvidíme v tomto ohledu shodu. Všichni účastníci výzkumu, se projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ účastnili zcela dobrovolně a protože chtěli.

Frič a Vávrová (2010) ve své práci pojednává o motivaci dobrovolníků, která je často různorodá, a i výzkum potvrdil, že pro mnohé zapojené do projektu, byla důležitá motivace. Jednou z častých motivací, která v rozhovorech zazněla, byla radost klientů z dobrovolnické aktivity a dobrovolníci sami měli dobrý pocit z té činnosti. V této oblasti mě napadá otázka, jak moc je důležitá motivace v závislosti na délce dobrovolnické činnosti? Dle mého názoru velmi, neboť já sama jsem byla skoro deset let dobrovolníkem a hlavním důvodem, proč jsem to dělala, byla radost druhých, nové

zážitky a smysluplně využitý volný čas. A když se z tohoto úhlu podíváme na odpovědi komunikačních partnerů, tak i zde nalezneme dlouhodobé dobrovolníky, kteří v několika případech začali s dobrovolnickou kariérou během jejich studia a pokračují v ní až do dnešních dní. Krásným příkladem u mého dobrovolnictví je canisterapie, se kterou jsem se seznámila na vysoké škole a působila jsem při ní jako asistentka. Podobnou zkušenost udaly v průběhu výzkumu dvě informanty a jedna je v rámci canisterapie nadále činná v rámci svého volného času až do dnešní doby.

Tošner a Sozanská (2006) uvádějí dělení dobrovolnictví na dlouhodobé a krátkodobé, nebo také pravidelné a jednorázové. Za dobu mé dobrovolnické kariéry jsem měla možnost si vyzkoušet oba tyto typy a z mého pohledu, oba mají své výhody i nevýhody. Dlouhodobé aktivity jsou náročné na čas, který do nich vkládáme, ale můžeme díky dlouhodobému úseku vidět výsledky svého konání, případné změny a často se zde navazují přátelství na celý život. Jednorázové akce, jsou příjemné v ohledu, že do nich není třeba investovat tolik času a energie. Na druhou stranu jsou méně osobní a mnohdy dobrovolníky, které zde potkáme, už nikdy neuvidíme. V této souvislosti z výsledků vyplývá, že zaměstnanci úřadů nemají čas na dlouhodobé, pravidelné aktivity, proto častěji dali přednost jednorázové akci, která neměla dlouhého trvání, ale měla větší přínos pro občany jejich měst, jako například utužení vztahů mezi obyvateli nebo podpora určité sociální skupiny. Snahy o pravidelnou dobrovolnickou činnost jsem zaznamenala v jednom případě, ale zde se objevil problém u docházejících dobrovolníků, kteří díky svému pracovnímu vytížení nemohli pravidelně věnovat čas na opakující se aktivitu, a proto se od tohoto druhu dobrovolnictví pozvolna upustilo.

Šimková (2011) uvádí různé druhy dobrovolnictví, rozlišující se dle odvětví, na které se zaměřuje, jako například dobrovolnictví v ekologii, v sociální oblasti, v umění, ve sportu a v dalších odvětvích. Já, jakožto dobrovolník jsem se zapojila do aktivit se zaměřením na sport a hlavně na sociální oblast. Již při vymýšlení zadání projektu jsem si kladla otázku, jaké dobrovolnické aktivity budou zaměstnanci úřadů podporovat?

Častými dobrovolnickými aktivitami, kterých se komunikační partneři účastnili, byly sbírky různého druhu. Já jsem se, jako dobrovolník účastnila sbírek, jako je „Rolnička“, či jsem prodávala kytičky, nebo jsem jednou byla dobrovolníkem při noci venku, kde

jsem pomáhala při sběru darů jídla pro osoby bez domova. Při rozhovorech jsem si uvědomila, že dát někomu peníze, či přispět něčím je velice jednoduchá forma dobrovolnictví, která dárce zatíží jen natolik, jak on sám dovolí a navíc mu přinese dobrý pocit, že udělal něco užitečného. Také z výsledků lze vyčíst, že hodně zaměstnanců přispívalo právě peněžními částkami, ale zapojovali se i do sbírek různých věcí, jako např. kabelky, ponožky či spacáky. Další aktivity výzkumného souboru se zaměřovaly na podporu a práci v oblasti sociální, například na děti, či seniory. Ale objevili se i aktivity podporující ekologii, jako bylo sázení stromů a úklidy různých oblastí. V neposlední řadě se zaměstnanci zapojovali i do sportovních aktivit, které byly někdy brány jako teambuildingové akce, či aktivity za účelem sjednocení a nastartování spolupráce ve městě, jako například volejbalový turnaj.

Zde se dostáváme k druhému tématu mé práce, a to k veřejné správě, protože předešlé dobrovolnické aktivity prováděli hlavně zaměstnanci městských úřadů. Tito zaměstnanci mají dle zákona č. 262/2006 Sb., Zákoníku práce, v platném znění jasně předepsané pracovní povinnosti, které je nutno dodržovat. Zde jsem si kladla otázku, zdali vedení úřadů povolí svým zaměstnancům se zapojit do projektu a jak to bude probíhat v praxi? Výsledky ukázaly, že vedení zapojených úřadů podporovalo projekt tím, že umožnilo svým zaměstnancům v rámci jejich pracovní doby se účastnit dobrovolnických aktivit, školení či jim poskytlo prostory pro aktivity s projektem spojené. Na všech městských úřadech, kde došlo k podpoře projektu, se automaticky objevil i kontrolní systém v podobě konzultace seznamu zaměstnanců, kteří se chtějí účastnit dobrovolnické aktivity, s vedoucími odborů, pod něž spadají tito zaměstnanci. A zjišťovalo se, zdali účast zaměstnanců na dobrovolnické aktivitě nenaruší plynulý chod úřadu a umožňuje-li vytíženost pracovníka jeho zapojení. V jednom případě tajemnice úřadu schvalovala samotné dobrovolnické aktivity, aby nedošlo ke zneužití možností úřadu či aby myšlenka aktivity nebyla v rozporu s cíli úřadu. Za veliký úspěch považuji zavedení dobrovolnictví do kolektivní smlouvy, které se díky projektu podařilo na jednom úřadě a dobrovolnictví tak zde získalo jistý řád a pravidla.

V rámci samotných aktivit jsem byla zvědavá, kdo se zapojí do projektu z jednotlivých úřadů a jaké odbory budou nejaktivnější. Jak Šimková (2011) uvádí, a já znovu zde užívám, dobrovolnictví se může provádět v různých oblastech lidského života a městské

úřady se taktéž zaměřují na různorodé oblasti života svých občanů. V mnoha případech jsem komunikovala s odbory sociálních věcí, které byly ve většině zapojených měst hlavními iniciátory dobrovolnických aktivit a měly snahu se zapojit do projektu. V jednom ze zkoumaných případů byly iniciátory zaměstnanci neziskové organizace. Zaměstnanci z ostatních odborů se zapojovali spíše individuálně do různých aktivit, dle zaměření a jejich vlastních možností. Informátoři se zmínili o zapojení zaměstnanců z oddělení přestupků, z odboru sociálně právní ochrany dětí a mládeže, z odboru dopravy a dalších.

Dobrovolnictví na úřadech jsem před výzkumem považovala za ne právě častý jev a kladla jsem si otázku, zdali vůbec města využívají této možnosti? Zde jsem byla mile překvapena, neboť jeden úřad aktivně nabízí dobrovolnictví svým zaměstnancům a dělal tyto činnosti již před projektem. I další informanti uvedli, že dobrovolnictví používají v rámci své práce, ale oni tuto činnost nepovažovali za dobrovolnictví, ale za potřebnou a prospěšnou činnost pro své klienty a obyvatele jejich města. Jinak dobrovolnictví v rámci úřadů moc aktivní nebylo a projekt v mnoha městech pomohl jej nastartovat.

Odpovědi na výzkumné otázky

První otázka byla zaměřena na **„názor zaměstnanců městských úřadů Jihočeského kraje na program Dobrovolnictví ve veřejné správě“**. Názory zaměstnanců jsou ve větší míře kladné a zaměstnanci sami vnímají projekt, jako podnětný, prospěšný pro jejich město. Objevily se i názory, v nichž zaměstnanci měli k projektu samotnému, hlavně k jeho administrační části, která byla součástí projektu a byla následně použita k výstupům z projektu, různé výtky. Tyto výtky se týkaly hlavně oblasti prezenčních listů, ale i zde se objevil případ, kdy s jejich zavedením nebyl nejmenší problém.

Na druhou výzkumnou otázku **„Jaké jsou zkušenosti zaměstnanců městských úřadů Jihočeského kraje s programem Dobrovolnictví ve veřejné správě?“** lze odpovědět, že všichni komunikační partneři se zapojili do jedné či vícero dobrovolnických aktivit a někteří se podíleli na přípravě a koordinaci těchto aktivit. Díky projektu se někteří

informanti účastnili různých školení a workshopů na různorodá témata, u kterých se všichni shodli, že byla přínosná. Projekt měl určenou koordinátorku pro Jihočeský kraj, která pravidelně kontaktovala jednotlivá zapojená města a pomáhala jim ve všech oblastech, kde se mohl vyskytnout problém, či, kde potřebovali pomoc. Zkušenosti dle výsledků jsou hlavně kladné, pouze ve dvou případech se objevily i negativní zkušenosti, které byly spojeny s administrativní částí projektu.

Třetí výzkumná otázka se týkala **„přínosů programu Dobrovolnictví ve veřejné správě v Jihočeském kraji?“**. Každý komunikační partner uvedl svůj vlastní přínos, který si odnášel z projektu. Mnohdy mezi mě patřily nové zkušenosti z dobrovolnických aktivit či znalosti ze školení. Velkým přínosem pro jeden úřad bylo, že díky projektu bylo dobrovolnictví uvedeno do jejich kolektivní smlouvy a získalo, tak formu a pravidla. Zaměstnanci mají tak možnost 1 den, neboli 8 hodin, které jsou vyčleněny pro dobrovolnou činnost a díky této smlouvě je celá dobrovolnická činnost pro ně zjednodušená a má jasný řád. Projekt také pomohl navázat spolupráci s místními organizacemi se sociálním zaměřením a neziskovými organizacemi a objevily se i spolupráce mezi různými městskými úřady navzájem.

6 Závěr

Zkoumaným tématem této práce byl projekt „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ a jeho praktický průběh na městských úřadech Jihočeského kraje. Práce byla zaměřena hlavně na přínosy tohoto projektu a jeho vliv na pracoviště a zaměstnance veřejné správy.

Z výsledků je patrné, že zapojená pracoviště aktivně vytvářela dobrovolnické aktivity, kterých se účastnili jejich zaměstnanci a v případě veřejných aktivit i obyvatelé města. V jednom případě nebylo možné, v daném městě, zavést myšlenku projektu do praxe a v dalším případě nebyl zapojen úřad, ale projektu se v rámci města ujala nezisková organizace. V ostatních případech byl projekt aktivně prezentován a utvářen dobrovolnickými aktivitami všeho druhu a byl podpořen vedením úřadů. V rámci úřadů se zapojovaly hlavně odbory sociálních věcí, které často byly hlavními aktéry pro jejich pracoviště, ale do jednotlivých aktivit se zapojovali zaměstnanci napříč celými úřady. Komunikační partneři vnímali projekt pozitivně a odnesli si z něho přínosy v podobě školení, nových zážitků a nově nabytých zkušeností a vědomostí. Výsledky ukazují, že projekt byl přínosný v mnoha městech, která díky němu rozvinula spolupráci s dalšími organizacemi, ale došlo i k prohloubení vztahů na pracovišti samotném.

Výsledky této práce předávají zpětnou vazbu odborníkům, kteří projekt vytvářeli a uváděli do praxe. Díky rozhovorům je možné ve výsledcích zachytit náladu a emoce zapojených komunikačních partnerů. Jelikož výsledky zachytili i pár negativních aspektů projektu, tak může práce inspirovat ke změnám či jinému nastavení, pokud by byl podobný projekt vytvářen. Práce dává zpětnou vazbu i zapojeným informantům, kteří mohou nahlédnout, jak byla situace řešena jinde a načerpat inspiraci pro jejich další aktivní využití.

Práce samotná z pohledu nových informací, podporuje a souhlasí s již známými fakty o dobrovolnictví a pouze utvrzuje informace, které již jsou známy. Nová oblast, které se práce dotýká, je projekt „Dobrovolnictví ve veřejné správě“, ten je v práci čtenářům přiblížen a díky výzkumu je i ukázáno jeho fungování v praxi.

7 Seznam použitých zdrojů

1. DEKKER, P., HALMAN L., 2003. Volunteering and Values. The Values of Volunteering. *Springer, Boston, MA*. doi: 10.1007/978-1-4615-0145-9_1.
2. DOLNICAR, S., RANDLE, M., 2007. The International Volunteering Market: Market Segments and Competitive Relations. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*. 12(4). DOI: 10.1002/nvsm.292.
3. ESF IMPORT., 2018. *Dobrovolnictví ve veřejné správě*. [online]. Evropská unie, Evropský sociální fond, Operační program Zaměstnanost, projekty [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/projekty-opz/-/asset_publisher/ODuZumtPTtTa/content/dobrovolnictvi-ve-verejne-sprave?inheritRedirect=false
4. FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T., a kol., 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Hestia, s. 263. ISBN 978-80-903696-8-9.
5. FRIČ, P., VÁVROVÁ, M., a kol., 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Hestia, s. 263. ISBN 978-80-903696-8-9.
6. GOVAART, M.-M., 2001. *Volunteering worldwide*, Utrecht: Netherlands Institute of Care and Welfare, s. 276. ISBN 90-5050-832-4.
7. HENDL, J., REMR, J., 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, s. 372. ISBN 978-80-262-1192-1.
8. HROZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V., 2010. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. Přpracované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 234. ISBN 978-80-7380-263-9.
9. HRUŠKA, L., HRUŠKOVÁ, A., TOŠNER, J., PILÁT, M. a kol., 2018. *Analýza o stavu dobrovolnictví v zahraničí a ČR* [online]. Ostrava: ACCENDO, s. 340.

- [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vystupy-projektu-rozvoj-dobrovolnictvi.aspx>
10. ISKANDEROVÁ, T., 2019. *Analýza stavu dobrovolnictví v zahraničí* [online]. Praha: Fond dalšího vzdělávání [cit. 2020-03-27]. In: <https://www.dobrovolnik.net/storage/app/media/uploaded-files/Analyza%20stavu%20dobrovolnictvi%20v%20zahranici.pdf>
 11. KÁŇA, P., 2007. *Základy veřejné správy*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Montanex, s. 375. ISBN: 978-80-7225-244-2.
 12. KOLOMAZNÍK, T., ŠIMEČKOVÁ, M., 2017. *Závěrečná zpráva z výzkumu dobrovolnictví v ČR ve VS* [online]. Praha: Fond dalšího vzdělávání [cit. 2018-11-25]. In: <http://www.fdv.cz/data/original/files/zaverecna-zprava-z-vyzkumu-dobrovolnictvi-v-cr-ve-vs.pdf>
 13. LEE, Y., BRUDNEY, J., 2012. Participation in formal and informal volunteering: Implications for volunteer recruitment. *Nonprofit Management and Leadership*. 23(2), 159-180, doi: 10.1002/nml.21060.
 14. LOCHMANNOVÁ, A., 2017. *Veřejná správa*. Praha: Computer Media. ISBN 978-80-7402-295-1.
 15. MATOUŠKOVÁ, J., et al., 2019. *Dobromanuál: Manuál pro pilotáž dobrovolnických programů ve veřejné správě* [online]. Fond dalšího vzdělávání [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.dobrovolnik.net/materialy/legislativa-manualy>
 16. MATOUŠKOVÁ, J., ŠIMEČKOVÁ, M., 2016. *Dobrovolnictví ve veřejné správě* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, Konference o dobrovolnictví v České republice [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/konference-o-dobrovolnictvi-v-ceske-republice.aspx>
 17. MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, Psyché, s. 208-291. ISBN 80-247-1362-4.

18. MUSICK, M., A. a WILSON, J., 2008. *Volunteers: a social profile*. Bloomington: Indiana University Press., p. 680. ISBN 978-0-253-34929-3.
19. *Podpora dobrovolnictví zaměstnanců veřejné správy: Manuál pro pilotáž dobrovolnických programů ve VS: Projekt Dobrovolnictví ve veřejné správě*, 2017. [online]. Fond dalšího vzdělávání. 2015. Dostupné z: <http://www.fdv.cz/data/original/files/manual-pro-pilotaz-dobrovolnickych-programu-ve-vs.pdf>
20. POMAHAČ, R., a kol., 2013. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, s. 335. ISBN 978-80-7400-447-6.
21. ŠIMKOVÁ, S., 2011. *Dobrovolnictví mění svět, sborník příkladů dobré praxe*. Praha: Studio REFOS, s. 119. ISBN: 978-80-87449-15-8.
22. ŠULOVÁ, M., 2015. *Dobrovolníctvo ako spôsob seberealizácie mladého človeka*. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, s. 198. ISBN 978-80-561-0308-1.
23. THOMAS, R., M., 2003, *Blending qualitative & quantitative research methods in theses and dissertations*. Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press, ISBN: 9780761939313.
24. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., 2006. *Dobrovolníci a metodika práce k nim v organizacích*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN: 80-7367-178-6.
25. Zákon č. 37/1918 Sb., Zákon ze dne 13. listopadu 1918 o prozatímní ústavě. O národním shromáždění., 1918. [online]. [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: https://www.psp.cz/docs/texts/constitution_1918.html
26. Zákon č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), 2019. [online]. [cit. 2019-11-07]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 15, s. 330-340 ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

27. Zákon č. 83/1990 Sb., Zákon o sdružování občanů, 1990. [online]. [cit. 2019-01-21]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 19/1990, s. 366-9, ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
28. Zákon č. 86/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 189/2002 Sb., Zákon o dobrovolné službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, 2014. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 37, s. 954-5. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
29. Zákon č. 198/2002 Sb., Zákon o dobrovolné službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), 2002. [online]. [cit. 2018-10-26]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 82, s. 4835-39. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
30. Zákon č. 234/2014 Sb., Zákon o státní službě, 2014. [online]. [cit. 2019-11-07]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 99, s. 2634-2692. ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
31. Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, 2006. [online]. [cit. 2019-01-25]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 84, s. 3146-3232. ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
32. Zákon č. 280/1948 Sb., Zákon o krajském zřízení, 1948. [online]. [cit. 2019-12-02]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 101 (24. 12. 1948), s. 1581-90. ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
33. Zákon č. 312/2002 Sb., Zákon o úřednících územních samosprávných celků, 2002. [online]. [cit. 2020-01-25]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 114, s. 6598-6612. ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

8 Seznam příloh

Příloha č. 1: Předloha informovaného souhlasu pro komunikační partnery

Příloha č. 1

Informovaný souhlas

Vážená paní, vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci. V současné době vypracovávám závěrečnou práci, v rámci které provádím výzkum, jehož cílem je zjistit a popsat, jak byl program Dobrovolnictví ve veřejné správě realizován v Jihočeském kraji. Dílčím cílem je popsat přínosy tohoto programu a jak vnímají tento projekt jeho účastníci. Toto zjišťování je prováděno pomocí rozhovorů, které mohou mít různou délku a zabývají se hlavně projektem Dobrovolnictví ve veřejné správě a jeho realizací. Z účasti na výzkumu pro Vás vyplývá výhoda zapojení se do možnosti předání zpětné vazby k samotnému programu a možnosti zhodnotit přínosy, které pro Vás projekt měl. V rámci dalšího zpracovávání získaného materiálu nebude nikde uvedeno vaše jméno ani jiná informace, díky níž by bylo možné propojit Vaše odpovědi s Vaší osobou.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném výzkumu. Student/ka mne informoval/a o podstatě výzkumu a seznámil/a mne s cíli, metodami a postupy, které budou při výzkumu používány, stejně jako s výhodami a riziky, které pro mne z účasti na výzkumu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou anonymně zpracovány a použity pro účely vypracování závěrečné práce studenta/ky.

Měl/a jsem možnost si vše řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit. Měl/a jsem možnost se studenta/ky zeptat na vše pro mne podstatné a potřebné. Na tyto dotazy jsem dostal/a jasnou a srozumitelnou odpověď.

Prohlašuji, že беру na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním osobních a citlivých údajů účastníka výzkumu v rozsahu, způsobem a za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

Vyplněním tohoto dotazníku souhlasím s účastí ve výše uvedeném výzkumu.

Datum

podpis respondenta

9 Seznam zkratek

Atd. - a tak dále

CZ – Czech republic

Č. – číslo

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

ESF – Evropský sociální fond

Et al. – a kolektiv

Kol. – kolektiv

KP – komunikační partner

M - muž

Popř. – popřípadě

Sb. – sbírky

Tzv. – tak zvaně

USA – (United states of America) Spojené státy americké

z.ú. – zapsaný ústav

Ž - žena